

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

23^e JAARGANG

WOENSDAG 24 AUGUSTUS 1938

No. 1182

COMMISSIE VAN REDACTIE:

*P. Lieftinck; N. J. Polak; J. Tinbergen; F. de Vries en
H. M. H. A. van der Valk (Redacteur-Secretaris).*

M. F. J. Cool — Adjunct-secretaris.

Redactie-adres: Pieter de Hoofweg 122, Rotterdam-West.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeploaaweg.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8468.

Advertenties voorpagina f 0,50 per regel. Andere pagina's f 0,40 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 16,—. Abonnementsprijs Economisch-Statistisch Maandbericht f 5,— per jaar. Beide organen samen f 20,— per jaar. Buitenland en Koloniën resp. f 18,—, f 6,— en f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cent. Donateurs en leden van het Nederlandsch Economisch Instituut ontvangen het weekblad en het Maandbericht gratis en genieten een reductie op de verdere publicaties.

INHOUD:

	Blz.
Glijdende graanrechten door <i>J. Horing</i>	626
Fondsvorming door de Overheid door <i>S. Posthuma</i> ..	628
Het Institut International de Finances Publiques door <i>Mr. D. Simons</i>	630
De Rijksmiddelen over Juli 1938	631
AANTEKENINGEN:	
De economische ontwikkeling in Japan gedurende de laatste maanden	632
De zichtbare suikervoorraden in de wereld	635
ONTVANGEN BOEKEN	635
MAANDOLJFERS:	
Overzicht van den stand der Rijksmiddelen	636
Statistieken:	
Groothandelsprizen	635, 638—639
Geldkoersen-Wisselkoersen-Bankstaten	637, 640

GELD-, KAPITAAL- EN WISSELMARKT.

Op de wisselmarkten heeft sedert het midden van de vorige week een algeheele omkeer plaats gevonden, waardoor aan de opwaartsche beweging, welke de Dollar sedert weken aan den dag had gelegd, een einde is gekomen. Men zal niet ver mistasten, indien men deze gewijzigde situatie voor een deel op rekening brengt van een meer consequente houding van de Engelsche autoriteiten, die in tegenstelling tot voor kort, geen premie meer boven de bekende shipping-parity toelieten — ook niet na de fixing —, zoodat de goudarbitrage eindelijk volledig in werking kon treden.

Hierdoor kwam een einde aan den tot dusver bestaanden toestand, dat het des morgens gedurende de fixing gekochte goud, des middags voor hooger prijs te Londen van de hand werd gedaan. De Dollar reageerde op een en ander zeer sterk, zoodat de op één oogenblik vrijwel benaderde pariteit van 4.86% thans weer minder dicht in het verschiet ligt.

De vastere stemming van het Pond in New-York werd door de Amsterdamsche markt niet overgenomen, integendeel. Het Pond zakte hier zonder onderbreking snel in tot f 8.93, op welk niveau het Ned. Egalisatiefonds eenigen steun bood. Ook deze koers bleek niet te handhaven en toen het Egalisatiefonds uit de markt bleef, zakte de notering in tot f 8.92, op welken prijs het Egalisatiefonds wederom tot bescheiden bedragen Ponden uit de markt nam. Bij de bovengeschetste koersontwikkeling Pond-Dollar moest zulks van zelf de Gulden in een vastere verhouding tot den Dollar brengen, vandaar dan ook, dat deze valuta ten opzichte van de vorige week terugliep van f 1.83½ tot f 1.82%.

Vanzelfsprekend is deze gang van zaken, die bovendien voor een deel zijn oorsprong vond in de minder nerveuze stemming op internationaal politiek terrein, aan de goudmarkt niet onopgemerkt voorbijgegaan. Zoo daalde de prijs voor baren van f 2.055 per kg tot f 2.044, terwijl ook de belangstelling voor munten aanzienlijk verflauwde, getuige de veel lagere premie, welke thans voor Sovereigns en andere munten te maken valt. Waar het een bekend feit was, dat een zeer groot gedeelte van de vraag naar goud uit Frankrijk stamde, zal men niet ver mistasten, indien men deze verminderde belangstelling in direct verband brengt met de door de Fransche autoriteiten afgekondigde bepaling, waarbij aan goudhandelaren de verplichting wordt opgelegd, een register aan te houden, waarin de namen van koopers en verkoopters nauwkeurig worden aangeteekend.

De Minister-President Daladier heeft nadrukkelijk verklaard, dat deze maatregelen geenszins moesten worden gezien als een voorlooper van een eventuele deviezenrestrictie. En in de Zondag jl. gehouden radiorede heeft hij nog eens met klem betoogd, dat de Regeering nimmer tot dusdanige maatregelen haar toevlucht zou nemen. Hieruit mag men concludeeren, dat zij dus binnenkort, gelijk overigens ook werd aangekondigd, met radicale saneringsmaatregelen zal komen, daar anders niet is in te zien, hoe op den duur zoo'n restrictie kan worden voorkomen.

GLIJDENDE GRAANRECHTEN.

Het heeft den schijn of de Regeering, nu de daling der wereldmarktprijzen voor granen weer onrustbarende afmetingen aanneemt, niet wil terugkeeren tot het oude stelsel van prijscorrectie met behulp van monopolieheffingen aan de grens en toeslagen aan de verbouwers uit den opbrengst van deze heffingen, maar het binnenlandsch prijsniveau enkel door verandering van de monopolieheffingen wil reguleeren.

Velen zien hierin een principieelen overgang tot het stelsel van de glijdende graanrechten. Dit is niet geheel juist. Ook onder het gecombineerde stelsel zijn de monopolieheffingen eenige keeren gewijzigd. Het kan echter niet ontkennd worden, dat nu de veranderingen van de heffingen grooter en veelvuldiger zullen moeten zijn dan vroeger. Kan men dus al sedert 1933 eenigermate spreken van glijdende graanrechten, nu het geheele verschil tusschen veranderlijken wereldmarktprijs en den binnenlandschen richtprijs moet worden overbrugd met behulp van een invoerheffing, mag men zeker de benaming glijdende graanrechten gebruiken.

In de eerste helft der vorige eeuw heeft men in Engeland en ook in ons land getracht, met behulp van glijdende graanrechten, stabiele graanprijzen in het binnenland te handhaven. De ervaringen met dit stelsel opgedaan zijn verre van gunstig. Het staat als een afschrikwekkend voorbeeld van de averechtsche werking van protectionisme in de literatuur bekend.

Het kan zijn nut hebben eens na te gaan waardoor de „sliding scale” in de vorige eeuw zoo ongunstig werkte en in hoeverre thans dezelfde gevaren voor een juist functionneeren van het systeem bestaan.

De Engelsche „sliding scale” in de 19e eeuw.

Na de Napoleontische oorlogen veroorzaakte overvloedige graaninvoer van het Continent een scherpe prijsdaling van granen in Engeland. Men vond het noodzakelijk den eigen landbouw, die zooveel had bijgedragen tot het bewaren der onafhankelijkheid, te beschermen. Eerst werd in 1815 een wet aangenomen, die invoer van granen verbood, zoolang niet een bepaalde prijs in het binnenland bereikt was; steeg de prijs hierboven, dan was de invoer geheel vrij van rechten gedurende drie maanden. Deze wet miste haar doel ten eenenmale. Tegen den tijd, dat de oogst binnenkwam, gelukte het den speculanten vaak den prijs op te drijven tot het critische punt en in de volgende drie maanden werd dan zooveel graan ingevoerd, dat ook daarna de prijs nog gedrukt werd door de groote voorraden. In 1822 komt een andere wet tot stand, die evenwel niet in werking is getreden.

Pas in 1827 voert Lord Canning provisorisch de zoo bekende „sliding scale” in; en in 1828 komt de definitieve wet tot stand. Canning sprak de verwachting uit, dat de tarweprijs onder dit stelsel niet zou dalen beneden 55 sh. en niet zou stijgen boven 65 sh. per quarter. Bij een gemiddelden prijs van:

66—67 sh. per quarter bedroeg het invoerrecht	20 sh. 8 d.
67—68 „ „ „ „ „ „	18 „ 8 „
68—69 „ „ „ „ „ „	16 „ 8 „
69—70 „ „ „ „ „ „	13 „ 8 „
70—71 „ „ „ „ „ „	10 „ 8 „
71—72 „ „ „ „ „ „	6 „ 8 „
72—73 „ „ „ „ „ „	2 „ 8 „
73 „ „ „ „ „ „	1 „ 0 „
en daarboven.	

Voor elke shilling, die de tarweprijs onder 66 sh. zakte, werd het invoerrecht met 1 sh. verhoogd¹⁾.

Ondanks de groote verwachtingen, die velen koesterden, bleek, dat er van stabiele prijzen geen sprake

¹⁾ Adolf Henningsen, Die gleitende Skala für Getreidezölle, Jena 1912, pag. 22. Voor rogge, gerst en haver golden soortgelijke schalen.

was in het binnenland. Schommelingen van 15 tot 25 sh. in een jaar kwamen veelvuldig voor²⁾.

In 1842 en 1846 vond een verlaging van de rechten plaats en ging men over tot evenredige verandering van rechten bij stijging van den prijs. Ook toen bleef de graanprijs heftig op en neer gaan. Het oordeel van Diehl, die in een uitvoerige studie de beweging der graanprijzen in Engeland onder invloed van de „sliding scale” heeft nagegaan, is dan ook, dat de schommelingen der prijzen niet verzwakt, maar juist versterkt zijn onder dit stelsel.

Waardoor heeft de „sliding scale” gefaald?

Een der voornaamste voorwaarden voor de beïnvloeding van den binnenlandschen prijs door middel van een invoerrecht is wel, dat de vraag in het land bij een prijs, die den importprijs overtreft, grooter is dan het aanbod in eigen land. Er moet dus een voortdurende invoerbehoefte zijn.

In de eerste decennia van de vorige eeuw verkeerde Engeland juist in een overgangstoestand. Het eilandrijk is niet meer geheel selfsupporting, maar in jaren van overvloedige oogsten behoeft niet ingevoerd te worden en in sommige jaren kan zelfs het eigen land alles niet opnemen en is uitvoer noodzakelijk. Zoo deelt Tooke in zijn „History of Prices” mede: „De oogst van 1837 was de laatste in een reeks van zes gunstige jaren, in welke de opbrengst geheel toereikend was voor het verbruik van het land, zonder dat, met twee onbelangrijke uitzonderingen (1832 en Sept. 1837), invoer noodig was”. Ricardo, die, in zijn geschriftje „On Protection to Agriculture” van 1822, zich mengt in den strijd over graanrechten, schrijft ook de lage graanprijzen hoofdzakelijk toe aan de groote oogsten in eigen land en de invoeren uit Ierland, voor welk land de gewone invoerrechten niet golden. Onder deze omstandigheden behoeft het dus geen verwondering te wekken, dat de invoerrechten den prijs niet konden ophouden.

Evenwel ook in de latere jaren, als er wel een voortdurende invoerbehoefte bestaat, tengevolge van de sterk toenemende bevolking en vermeerdering van welvaart, geven de glijdende graanrechten niet het gewenschte effect. Er moet dus nog een andere oorzaak voor de mislukking zijn.

Het is kenmerkend voor den geest der 19e eeuw, dat men het economisch leven zooveel mogelijk onafhankelijk probeerde te maken van incidenteel menschelijk ingrijpen. De regeling van het prijspeil werd bijv. aan het automatisme van den gouden standaard toevertrouwd. Ook voor het handhaven van stabiele graanprijzen werd het blijkbaar vanzelfsprekend geacht om een mechanisme te zoeken, dat dit doel zou kunnen verwerkelijken. Dit mechanisme meende men te hebben gevonden in de schaalrechten, die voor elken binnenlandschen prijs een corresponderend invoerrecht inhielden. De verhooging en verlaging van het invoerrecht bij daling of stijging van den prijs in het binnenland had het doel den invoer extra te bemoeilijken en aan te moedigen. De invoer werd dus door een dubbelen stimulans afgeschrikt en bevorderd, nl. door daling en stijging van den binnenlandschen prijs zelf al; en nog meer door de toe- en afname van het invoerrecht. Volgens de schaalrechten van 1828, die in het voorgaande staatje zijn opgenomen, bedroegen de reële verkoopprijzen (binnenlandsche prijs—invoerrecht) voor importeurs bij binnenlandsche prijzen van 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72 en 73 sh. achtereenvolgens 45-4, 48-4, 51-4, 55-4, 59-4, 64-4, 69-4 en 72 sh. 0 d.

Men ziet hieruit in welke mate de invoer aantrekkelijker werd gemaakt bij stijgende prijzen. De handel reageerde evenwel anders dan men had verwacht. De belangrijke daling van het invoerrecht bij een prijs-

²⁾ Karl Diehl, Ueber die Frage der Einführung beweglicher Getreidezölle beim Ablauf der bestehenden Handelsverträge. J.f.N.S. Jena 1900.

stijging werkte als een premie op de terughouding van granen en omgekeerd bij prijsdaling het toenemen van het invoerrecht als een extra prikkel om nog zoo snel mogelijk in te voeren. Bij een prijsstijging wachtte men meestal zoo lang met invoeren tot de prijs zoo hoog steeg, dat het minimum invoerrecht bereikt was, of de prijs weer ging dalen. Gewoonlijk lagen groote graanvoorraden in entrepôt te wachten op gunstige gelegenheid om binnen te komen. Het invoerrecht werd telkens voor een week vastgesteld naar den gemiddelden prijs der laatste zes weken.

Ook in ons land, waar wij van 1835 tot 1846 schaalrechten bezaten, werd eenzelfde verschijnsel geconstateerd. Beaujon³⁾ geeft een sprekend voorbeeld uit 1844, toen bij een dalende markt „een kolossale voorraad, circa 7.700 last, in het eind van November tegelijk uit entrepôt werd uitgeslagen”. Vastheid van graanprijs was sedert 1835 verder dan ooit te zoeken geweest.

Karl Diehl concludeert in zijn studie over de werking der „sliding scale” in Engeland dan ook: „Der ganze Getreidehandel bekommt unter dem System veränderlichen Zölle einen sprunghaften, unsicheren, riskanten Charakter; die Getreidespekulation wird im Gegensatz zum soliden Getreidehandel begünstigt”.

De momenteele heffingen.

De vraag dringt zich op of ook nu in ons land een systeem van glijdende graanrechten, om dezelfde redenen als een eeuw geleden, gedoemd is te mislukken.

De glijdende graanrechten, die wij in de laatste jaren hebben leeren kennen, verschillen in zooverre van de vroegere, dat zij niet uitgaan van veranderingen in den binnenlandschen prijs, maar van den wereldmarktprijs. Het verschil tusschen den veranderlijken wereldmarktprijs en den gewenschten binnenlandschen richtprijs behoort in principe gelijk te zijn aan de invoerheffing. De instelling van de heffing voor prijsverschillen werkt als een sluis tusschen twee prijsniveau's.

De gevaren voor speculatief ophouden van den invoer of extra invoeren, in verband met een op komst zijnde verlaging of verhooging van de invoerheffing, schijnen niet groot. Verandering in de heffing treedt niet automatisch op door wettelijken dwang. Om de grootst mogelijke bewegingsvrijheid te behouden ten opzichte van handelsverdragen, heeft men de heffing niet gegoten in den juridischen vorm van een invoerrecht, maar geconstreueerd als monopolieprijsverschil. Dit wordt autonoom door een regeeringsorgaan vastgesteld, waarbij in elke concrete situatie met bijzondere omstandigheden kan rekening worden gehouden.

Bovendien bestaat er weinig aanleiding tot speculatieve handelingen als de verandering van de heffing ook geldt voor de voorraden; dus bij verlaging van de heffing het teveel betaalde gerestitueerd wordt, maar ook bij verhooging moet worden bijbetaald. Deze regeling is in ons land overeengekomen met een aantal voorraadhouders. De regeering heeft deze regeling evenwel niet verplichtend gesteld, zodat er ook voorraadhouders zijn, die het risico van verlaging der heffingen zelf dragen en dus ook de kans hebben op een extra voordeel bij verhooging.

Het wil ons voorkomen, dat het beter is de speculatieve tendenzen geen kans te geven. Men loopt het gevaar, dat niet-aangesloten handelaren bij een dalenden wereldmarktprijs voorraden gaan vormen in de hoop op een spoedige verhooging van de heffing en omgekeerd bij een stijgende tendens op de wereldmarkt bevreesd zijn behoorlijke voorraden aan te houden. Bovendien geeft men geen aanleiding tot geknoei, want onder de huidige regeling moet de verleiding wel groot zijn om bij verhooging van heffing de voorraden door te geven aan niet-aangeslotenen en omgekeerd bij verlaging van heffingen.

³⁾ Eene bladzijde uit de geschiedenis van het Protectionisme in Nederland, Gids 1882.

In hoeverre de transacties met levering op lateren datum, in verband met wijzigingen in de heffingen, oorzaak kunnen zijn van een verstoring van het binnenlandsche prijsniveau, kan beter door een deskundige uit den graanhandel beoordeeld worden.

Een andere quaestie is, of in ons land voldaan is aan de voornaamste voorwaarde voor een prijs-beïnvloedende werking van een heffing aan de grens.

Het volgende staatje geeft hieromtrent opheldering.

Invoerverschot per kalenderjaar in 1000 × 100 kg. a)

	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Tarwe en bloem	7.738,8	7.916,4	4.856,6	5.474,3	5.451,1	6.240,5
Rogge	1.858,9	1.836,1	1.675,4	733,7	457,2	- 313,4
Gerst	3.858,2	4.887,1	3.411,5	2.871,4	2.291,9	2.092,4
Haver	1.151,1	923,0	412,3	353,9	- 235,4	123,6
Mais	16.725,0	12.363,7	9.965,3	8.863,7	9.143,6	9.617,1

a) Annuaire International de Statistique Agricole 1937—1938.

Het blijkt dat er voor granen, als groep gezien, een belangrijke invoerbehoefte bestaat. Evenwel zijn wij voor rogge en haver op den rand van selfsupporting; in 1936 was er zelfs een uitvoerverschot van haver en in 1937 was dit ook het geval met rogge. Voor deze beide producten is dus niet voldaan aan de voornaamste voorwaarde voor het effectief zijn van een invoerheffing. Voor voederdoeleinden zijn granen in hooge mate substitutie-artikelen. Door een relatief duur maken van maïs tegenover rogge kan de afzet van rogge op de binnenlandsche markt zeker vergroot worden.

Vanaf de instelling der monopolieheffingen in Augustus 1933 is de heffing op rogge en maïs steeds gelijk geweest. Ondanks dit feit blijkt de binnenlandsche markt in 1937 alle rogge niet te kunnen verwerken. Om de heffingen effectief te maken is dus hoogere heffing voor maïs dan voor rogge noodzakelijk.

Bij de algemeene verhooging der monopolieheffingen op 31 Juli jl. is voor het eerst verschil gemaakt tusschen rogge en gerst eenerzijds en maïs anderzijds. In plaats van de maïs relatief duurder te maken dan de rogge is de heffing op maïs nu een gulden lager gesteld dan op rogge en gerst. Het gevolg moet ongetwijfeld zijn, dat de extraverhooging van de heffing op den roggeprijs geen invloed zal hebben. Ook de prijs van gerst zal wel niet omhoog gaan met het volle bedrag van de verhooging der heffing, daar ook het verbruik der gerst vermoedelijk zal terugloopen ten voordeele van het goedkoopere vervangingsartikel. De beursnoteeringen hebben dit verloop van zaken reeds geregistreerd. Gelet op den vrij goeden rogge- en tarwe-oogst is het niet waarschijnlijk, dat alleen met heffingen aan de grens de richtprijzen zullen worden bereikt, tenzij de heffing op maïs en andere vervangingsartikelen op gelijke hoogte of zelfs iets boven de heffingen op rogge en gerst gebracht wordt.

* * *

In het bovenstaande hebben wij slechts willen na-gaan of een stelsel van glijdende graanrechten, door dezelfde oorzaken als een eeuw geleden, gedoemd is te mislukken. Het komt ons voor, dat dit niet het geval behoeft te zijn, al blijft het mogelijk, dat zich nu evenwel andere bezwaren voordoen. Hierbij laten wij echter uitdrukkelijk in het midden wat in het algemeen wenschelijker moet worden geacht: hooge invoerrechten of lage invoerrechten gecombineerd met toeslagen aan de verbouwers. Aan dit vraagstuk zitten vele kanten. De belangen van den graanhandel, de meelverwerkende industrie, de veeveelt en de pluimveehouderij zijn in geding naast de directe belangen van de graanteelt en de wensch van de Overheid haar bemoeiingen zooveel mogelijk te beperken.

J. HORRING.

FONDSVORMING DOOR DE OVERHEID.

Toen in 1919 de wettelijke invaliditeits- en ouderdomsverzekering hier te lande werd ingevoerd, koos men als stelsel van financiering dat van de volledige kapitaaldekking van alle rente-aanspraken.

In beginsel komt dit systeem hierop neer, dat door (of voor) iedere verzekerde jaarlijks een bijdrage wordt geleverd aan de verzekering, welke jaarlijksche bijdragen tezamen genomen en vermeerderd met een daarover berekende rente voldoende zijn om daaruit te zijner tijd alle aanspraken op invaliditeits-, ouderdoms- en eventuele weduwen- en weezen-uitkeeringen te dekken voor alle arbeiders, die op den leeftijd van 16 tot 18 jaar of daar beneden in de verzekering zijn opgenomen. Teneinde echter de voordeelen der verzekering reeds dadelijk ook deelachtig te doen worden aan hen, die bij de instelling van de wettelijke invaliditeits- en ouderdomsverzekering reeds een hooger leeftijd bereikt hadden, besloot de Staat de extra-bijdragen, die voor deze categorieën van verzekerden in het kader van het stelsel feitelijk door henzelf of door hun werkgevers hadden moeten worden betaald, voor eigen rekening te nemen door betaling van een lange reeks annuïteiten.

Dit systeem, aan het buitenland ontleend, is geheel opgetrokken naar analogie van de particuliere verzekeringen, waarbij de verzekerden uiteraard slechts rechten kunnen verkrijgen op de verzekeringmaatschappij, wanneer zij deze tevoren door premie-betalingen in staat hebben gesteld, voldoende kapitaal te vormen om daaruit t.z.t. de overeengekomen uitkeeringen te doen.

* * *

Reeds lang voor de invoering van dit op fondsvorming gebaseerde stelsel waren er in het buitenland stemmen opgegaan, die er op wezen, dat de verhoudingen bij de particuliere verzekeringen principieel zoozeer verschillen van die bij de sociale verzekering, dat toepassing van eenzelfde stelsel van financiering bij voorbaat allerm minst noodzakelijk en bij nader inzicht ook niet wenschelijk is.

Het rechtstreeks terzijdeleggen van een deel der arbeidsopbrengst voor den ouden dag is slechts privaateconomisch gezien mogelijk, maar niet voor de gemeenschap als geheel. De som van goederen en diensten, die noodig zijn voor een eenigszins redelijke verzorging voor de ouden van, dagen kan niet jaren vooruit uit de algemeene arbeidsopbrengst terzijde gelegd worden, maar moet ieder jaar gevonden worden uit het in dat jaar beschikbare totale nationale inkomen in den vorm van goederen en diensten.

Wil een particuliere verzekeringmaatschappij te allen tijde kunnen beschikken over een dusdanig bedrag aan goederen en diensten als waartoe zij zich tegenover haar verzekerden juridisch heeft verplicht, dan zal zij niettemin (door fondsvorming) bij voorbaat een juridische aanspraak moeten zien te verkrijgen op een deel van dat toekomstige nationale inkomen.

Bij de sociale verzekering is het echter de gemeenschap zelf, die aan een gedeelte van haar leden zekere aanspraken op haar eigen inkomen toekent, en deze aanspraken ook als zoodanig op zich neemt en garandeert.

De vraag, of het nuttig of wenschelijk is voor het dekken van deze aanspraken reeds bij voorbaat een gedeelte van het nationale kapitaal aan te wijzen, krijgt daardoor een geheel ander karakter.

Primair rijst de vraag waarom juist voor het dekken van deze categorie van toekomstige uitgaven reeds bij voorbaat een gedeelte van het nationale kapitaal zou moeten worden aangewezen.

Secundair rijst de vraag of door een overheveling bij voorbaat van particulier, vermogen naar Staatsvermogen de economische draagkracht van de gemeenschap wordt vergroot, een vraag, die mede

voor de zekerheid der toekomstige pensioenen van overwegend belang is.

Reeds 30 jaar geleden is door den Amerikaanschen actuaaris Miles M. Dawson op het 8e internationale Congres voor de sociale verzekeringen te Rome en een jaar later nog scherper en duidelijker door den Oostenrijkschen Professor Blaschke op het Congres te Weenen erop gewezen, dat de vraag van de wenschelijkheid van fondsvorming bij de sociale verzekering niet van een privaathuishoudkundig standpunt kan, resp. mag worden benaderd.

Het duurde betrekkelijk lang, voordat deze eenvoudige waarheid ook hier te lande ingang vond. De eerste, die — voor zoover mij bekend — in Nederland de zoo juist gegeven opvatting verdedigde, was Dr. D. P. Moll, die in de Staatscommissie-Van Vuren (1924) bij herhaling, doch zonder succes, wees op de anomalieën van het stelsel van fondsvorming.

* * *

Ofschoon al spoedig de praktische bezwaren verbonden aan de belegging van de groote bedragen der Rijksverzekeringfondsen werden gevoeld, duurde het toch tot 1927, voordat Prof. Limperg in een breed opgezet en helder betoog op den Verzekeringdag te 's-Gravenhage de principieele bezwaren tegen het stelsel van fondsvorming voor sociale verzekeringen in het licht stelde. Drie jaar later verscheen een uitvoerig prae-advies van Prof. Dr. A. O. Holwerda voor de Vereeniging van de Staathuishoudkunde en de Statistiek. In 1934 richtte het Hoofdbestuur van de Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel een adres aan den Raad van Ministers, waarin het zich op grond van de inmiddels ook in bredere kringen naar voren gebrachte overwegingen in beginsel uitsprak voor duurzame financiering der invaliditeits- en ouderdomsverzekering volgens een omslagstelsel.

Beter inzicht in de materie eenerzijds, toenemende praktische moeilijkheden, zoowel bij de belegging van de gelden van de fondsen als bij de storting van de overeengekomen annuïteiten door de Overheid anderzijds, deden de kring van tegenstanders tegen het stelsel van fondsvorming vervolgens snel groeien.

Ingevolge de Wet van 19/11/35 — Staatsblad No. 685 — werden voor een periode van 5 jaar de vroeger vastgestelde annuïteiten van den Staat stopgezet, waardoor in feite reeds een overgang naar het omslagstelsel plaats vond. Deze periode van 5 jaar loopt echter af in 1940. Het vraagstuk van de financiering van de sociale verzekering komt dus binnenkort opnieuw aan de orde.

Het Hoofdbestuur van de Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel heeft hierin aanleiding gevonden nogmaals aan een Commissie op te dragen een rapport samen te stellen over fondsvorming door de Overheid, niet slechts voor de sociale verzekering maar ook voor andere verzekerings-doeleinden. Deze Commissie, bestaande uit de heeren Prof. Dr. A. O. Holwerda, Dr. W. G. M. Huysman, Mr. H. F. van Leeuwen, Prof. Dr. G. M. Verriijn Stuart en W. B. Reynen (rapporteur), is onlangs met haar werk gereed gekomen. Het rapport, dat in het Juninumnummer van „Maatschappij Belangen” in extenso is gepubliceerd, is ongetwijfeld in verband met de overwegingen, die tot instelling van de Commissie aanleiding gaven, kennelijk gericht tot Kamerleden en Ministers. Het blijft niet al te lang stilstaan bij algemeen theoretische beschouwingen, doch wijst vooral op de quantitative en praktische beteekenis van het vraagstuk. Een enkele zijdelingsche aanvulling van meer principieelen aard zij mij derhalve bij de hier volgende korte bespreking geoorloofd.

* * *

Zoals gezegd, heeft bij de keuze van het stelsel

van fondsvorming mede voorgezeten de overweging, dat op deze wijze de belangen der verzekerden sterker zouden zijn verankerd dan bij een omslagstelsel. Bij het stelsel van de kapitaaldekking legt de huidige gemeenschap bij voorbaat vast, voor welk bedrag het nationale vermogen in de toekomst zal moeten dienen voor het dekken van de uitkeeringen aan de aanstaande pensioengerechtigden. De Commissie wijst er op, dat, aangezien het hier om nominale bedragen gaat, de betekenis daarvan niet zeer hoog kan worden aangeslagen. De bedoeling van de wet is immers het verzekeren van een minimum-verzorging van de toekomstige ouden van dagen, invaliden en nagelaten betrekkingen van de thans werkenden.

Bij een eventuele daling van de geldswaarde gepaard aan gelijkblijvend of stijgend nationaal inkomen zal een bij voorbaat vastgelegde nominale uitkering niet aan het daarbij gewenschte doel beantwoorden. Terwijl men eenerzijds reden heeft om te verwachten, dat onder dergelijke omstandigheden een verhooging van uitkeeringen zal worden overwogen, mag men anderzijds aannemen, dat, wanneer een stijging van de geldswaarde of een daling van het nationale inkomen te eeniger tijd een dusdanige wijziging in de verdeelingschaal van het nationale inkomen tengevolge zou hebben, dat het dan werkende deel van de natie in verhouding tot het niet-werkende gedeelte te zwaar zou worden belast, een verandering in omgekeerden zin onvermijdelijk zal zijn.

De aanwezigheid van een fonds — hoe ook belegd — zal hieraan niets kunnen afdoen. Geen gemeenschap is bereid zich door beslissingen uit het verleden ten aanzien van de verdeling van het nationale inkomen lasten te laten opleggen, die zij op het moment van de uitkeeringen zelf als niet meer acceptabel aanvaardt. Wie daaraan in 1919 nog mocht hebben getwijfeld, zal door de ervaring na den oorlog, zoowel hier te lande als elders, wel anders hebben geleerd.

In dit verband wijst de Commissie er speciaal op, dat bij de practijk van onze sociale verzekeringen het voorafgaande nog duidelijker spreekt. Immers de belegging van de overheidsfondsen vindt voor het overgrote gedeelte plaats in binnenlandsche overheidsleeningen of leeningen met overheids-garantie. „Dit beteekent, dat de garantie, welke het in het fonds geaccumuleerde vermogen moet verschaffen „voor de in de toekomst te betalen uitkeeringen, „merkelijk in betekenis wordt verzwakt. De Staat „toch garandeert aan de uitkeeringsgerechtigden de „betaling van het geld, waarop zij krachtens de „verzekering aanspraak hebben, en vormt daarvoor een „fonds, voor welks waarde in hoofdzaak deze zelfde „Staat en de gemeenten — wier obligaties en leeningen door het fonds gekocht zijn, maar wier solvabiliteit in het algemeen door geheel dezelfde factoren wordt bepaald, als die van den Staat zelve — „garant moeten blijven. M.a.w. de verdubbeling van „de garantie, die in het fonds gelegen zou moeten „zijn, is slechts schijn; in feite beteekent fondsvorming een simpele herhaling van de betalingsbelofte, welke de Staat, toen de verplichte verzekering werd ingevoerd, al reeds aan de verzekerden „heeft gedaan.”

Het tweede principieele punt bij de tegenstelling kapitaaldekking of omslagstelsel is de vraag of en in hoeverre deze fondsvorming inderdaad gelijk staat met nationale kapitaalvorming. M.a.w. zal de kapitaalvorming van het Nederlandsche volk in zijn geheel genomen toenemen, wanneer door eenigen vorm van belastingheffing bedragen, die aanvankelijk in handen waren van particulieren, ter beschikking worden gesteld van de overheid? Moet men niet aannemen, dat een groot gedeelte van deze bedragen, die aan de kapitaalvorming van de overheid ten goede komen,

wordt onttrokken aan de kapitaalvorming door particulieren en door het particuliere bedrijfsleven? Mag men voorts niet veronderstellen, dat ook al voor zoover deze bedragen een vermindering van particuliere verteringen tengevolge hebben, deze door een vermeerdering van collectieve verteringen worden opgewogen? Ook op dit punt heeft de ervaring wel geleerd, dat wanneer aan overheid en overheids-lichamen het crediet als het ware wordt opgedrongen, deze gelden voor een niet onbelangrijk gedeelte worden besteed aan uitgaven, die nauwelijks meer als kapitaalvorming kunnen worden bestempeld.

De cijfers in het rapport van de Commissie zijn in dit opzicht wel van zeer groote betekenis. De Commissie berekent, dat, wanneer aan het stelsel der volledige fondsvorming zou worden vastgehouden, het Invaliditeitsfonds vermeerderd met de min of meer analoge overheidsfondsen — zooals het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds, het vermogen dat het Spoorweg-pensioenfonds zal moeten vormen, alsmede het bedrag der Indische Pensioenfonds — zou stijgen tot een bedrag van meer dan f 4.600.000.000, m.a.w. een bedrag, dat het tegenwoordige nationale kapitaal niet onbelangrijk overtreft. Ook zonder veel theoretische overwegingen mag men wel aannemen, dat het niet mogelijk is uitsluitend door een bepaalden vorm van belastingheffing het nationale kapitaal in den tijd van een generatie te verdubbelen. Dat houdt echter tevens in, dat kapitaaldekking tegenover omslagstelsel niet kan beteekenen wat het bij een particuliere verzekering zou beteekenen: sociaal beschouwd staat fondsvorming niet gelijk met kapitaalvorming.

* * *

• Ter illustrering van de praktische bezwaren verbonden aan de belegging van overheids-gelden in overheidsfondsen wijst de Commissie er verder op dat, wanneer men aan het zoo juist genoemde bedrag van ruim f 4.600.000.000 nog toevoegt de beleggingen van Rijkspostspaarbank en Rijkspost- en Girodienst, een bedrag van ongeveer f 5.000.000.000 wordt bereikt of 5% van de totale overheidsschuld in den huidige omvang.

Zelfs aannemende, dat die schuld inmiddels zou stijgen van f 8.000.000.000 tot bijv. f 10.000.000.000, zouden al deze fondsbeleggingen nog op de helft van alle overheidsschuld beslag leggen. Hierbij is nog niet eens gedacht aan de stijging, die al deze te beleggen bedragen zouden moeten ondergaan, als men niet langer van den tot nu toe gebruikelijken rentevoet van 4 pCt. zou mogen uitgaan.

* * *

Bij dergelijke quantitative verhoudingen zal het ook voor de leek duidelijk zijn, dat fondsvorming niet staat tegenover omslagstelsel als een conservatieve financierings-methode tegenover een zorgeloos verdisconteeren van de toekomst, doch dat de werkelijke tegenstelling veeleer een is van „Papierwirtschaft” tegenover „Realwirtschaft”, waarbij in het eerste geval verschuivingen van zulk een omvang (voorzien of onvoorzien) zullen optreden, dat per saldo de nationale kapitaalvorming — en dus de werkelijke basis voor onze sociale verzekeringswetten — er eerder door zal worden aangetast dan bevorderd.

De slotsom van het rapport: „dat het aanbeveling verdient om alle verdere fondsvorming vanwege de Overheid stop te zetten en met behoud van de tot dusver geaccumuleerde vermogens de verdere financiering der overheidsverplichtingen te doen geschieden volgens een omslagstelsel” kan dan ook niet anders dan opnieuw met instemming worden begroet.

S. POSTHUMA.

HET INSTITUT INTERNATIONAL DE FINANCES PUBLIQUES.

Voor eenige weken, van 11 tot en met 13 Juli, heeft te Parijs vergaderd het Institut International de Finances Publiques. Dit Instituut is het vorig jaar opgericht door een aantal geleerden, die deelnamen aan het Parijsche Congres der economische en sociale wetenschappen. Het arbeidsveld van het Instituut is de studie der publieke financiën, waarbij vooral aan de economische gezichtspunten aandacht wordt geschonken. Een goede samenwerking wordt beoogd met de dit jaar in Den Haag opgerichte Internationale Vereeniging voor Financieel en Fiscaal Recht, die — zonder een economische beoordeeling uit te sluiten — meer op de juridische en internationale zijde der fiscale vraagstukken is gericht.

Aan deze werking van het Instituut ging vooraf een bijeenkomst, voorgezeten door den Minister van Financiën, den heer Marchandeu, gewijd aan de nagedachtenis van den korten tijd vóór deze zitting overleden eersten president, Prof. Allix. Namens de Haagsche Internationale Vereeniging sprak de heer C. W. Bodenhausen (die deze als voorzitter met den secretaris, den heer Mr. W. R. Emmen Riedel, representeerde) een gevoelig woord. Tot president is thans gekozen Prof. Rappard (Genève).

Op de agenda van deze zitting waren twee onderwerpen geplaatst, ten 1e. de amortisatie van de publieke schulden, speciaal in verband met de conjunctuur, 2e. de plaats van de directe en de indirecte belastingen in een belastingstelsel.

Amortisatie van de publieke schulden.

Voor het eerste onderwerp waren niet minder dan negen landelijke rapporten ingediend, die het vraagstuk der amortisatie respectievelijk voor Engeland, de Vereenigde Staten, Italië, België, Tsjecho-Slowakije, Roemenië, Griekenland en Nederland bespraken.

De behandeling werd ingeleid met een samenvattend referaat van Prof. Oualid (Parijs). In zijn buitengewoon helder betoog belichtte hij de enorme toename in alle landen van de publieke schulden en van den druk, welken deze op de budgets leggen. Een mogelijkheid tot vermindering van dezen druk zag hij minder in amortisatie dan in verlaging van den rentelast door conversies.

Hierop ontstond een discussie, die op het voetspoor van den algemeenen rapporteur aanvankelijk weinig over amortisatie handelde en veel meer betrefte het proces van renteverlaging der overheidsleeningen. Was deze renteverlaging een gevolg van economische omstandigheden dan wel van een bewuste goedkoop-geld-politiek der overheid? De opvatting, dat economische omstandigheden de voornaamste factoren tot de renteverlaging vormden, bleek te overheerschen. Aldus meende ik ook de Nederlandsche ervaring te moeten wedergeven: veel voor langen termijn beschikbare kapitalen door geringe industriële investeringen, een overvloed van vlottende middelen bij de banken, die daarvoor geen voldoende emplooi konden vinden, hierdoor een ruime geld- en kapitaalmarkt, waarop conversies gemakkelijk succes hadden. Ik had gelegenheid hierbij iets omtrent de reactie der geldgevers, het beleggingsfront, mede te deelen.

Den volgenden dag — nadat men althans vluchtig van de pas bij de eerste werkbijeenkomst rondgedeelde rapporten had kunnen kennis nemen — werd meer over de amortisatie zelve gesproken. Merkwaardig was het, dat juist op allerlei moeilijkheden, die aan amortisatie in den weg stonden, werd gewezen.

Dat de aflossing van in het buitenland gesloten leeningen transferbezwaren kan opleveren, spreekt vanzelf. Doch de Engelsche rapportrice, Mrs. Holland, die in Cambridge het verband van conjunctuur en publieke financiën doceert, stelde de vraag, of ook de amortisatie van binnenlandsche schulden een soort

transfer-probleem zou kunnen scheppen, de moeilijkheid namelijk om de crediteuren van den Staat in ruil voor de afgeloste obligaties werkelijke bezittingen te bezorgen. Het heffen van belasting ten behoeve van schuldaflossing zou het verbruik en de gewone belegging in particuliere ondernemingen ongunstig beïnvloeden en daardoor zou de herbelegging moeilijkheden kunnen ondervinden. Dit gold in het bijzonder de depressieperiode.

Anderzijds opperde de Belgische rapporteur, Prof. Masoin, een bezwaar tegen de uit budgetair oogpunt wenschelijke sterke amortisatie in de gunstige fase van de conjunctuur: de aflossingen zouden het kapitaal aanbod vergrooten en daardoor overinvesteering bevorderen. Economisch bezien zouden de in goede tijden beschikbare middelen voor extra-amortisatie moeten worden opgepot, niet op eenigerlei wijze belegd, om in ongunstiger tijd voor aflossing of voor het doen van kapitaalsuitgaven te worden aangewend.

Hoe deze opotting of schatvorming practisch zou moeten worden uitgevoerd zonder het monetaire stelsel te schokken, bleef een vraag, waarop geen bevredigend antwoord werd verkregen. Met erkenning van Masoins bezwaar was de algemeene opinie toch voor sterkere amortisatie, althans mindere vergroting van de publieke schulden in gunstige tijden, waartegenover in de depressiejaren in ruimere mate zou mogen worden geleend.

Verskillende andere aspecten van het vraagstuk der publieke schulden werden nog aangeroerd. Zoo het feit, dat in tegenstelling met den tijd vóór den oorlog naar verhouding minder was geleend voor productieve uitgaven (die een vergroting van inkomsten, voldoende tot dekking van den dienst der leening, tengevolge hebben) en meer voor improductieve uitgaven (werkverschaffing, bewapening), die economisch niets anders zouden zijn dan een herverdeling van het maatschappelijk inkomen en niet de baten voor de betaling van hun rente en aflossing opleveren.

Voorts werd de aandacht gevestigd op de omstandigheid, dat een groot deel der publieke leeningen in handen is van sociale fondsen, welke uit de rente hun uitkeeringen geheel of ten deele moeten bestrijden. Zou de Staat op groote schaal aflossen, dan zou deze beleggingsmogelijkheid der fondsen wegvallen en daarmede hun rente-inkomen. De Staat zou dan uit anderen hoofde de verminderde fondsinkomsten moeten aanvullen. Alweer een argument voor de praktische onmogelijkheid van een flinke schuldvermindering!

De plaats van de directe en indirecte belastingen in het belastingstelsel.

De zittingen over het tweede onderwerp, welke werden geleid door Prof. Bruins, waren voorbereid in drie rapporten, twee van de Italiaansche professoren Papi en Pugliese, en een van den Franschman Prof. De Peyster.

De tijd, dat de financieele theoretici de voorkeur gaven aan de directe belastingen boven de indirecte, blijkt wel voorbij te zijn. De indirecte belastingen, die practisch steeds hun groote beteekenis zijn blijven behouden, worden ook theoretisch weer op allerlei gronden gewaardeerd als een onmisbaar bestanddeel der belastingstelsels.

In de besprekingen kwam de gedachte naar voren, dat de onderscheiding directe en indirecte belastingen economisch bezien scheerpte miste. Zoo zette Prof. Nogaro uiteen, dat niet alleen bij indirecte belastingen, doch ook bij directe belastingen zich het verschijnsel van afwenteling kan voordoen. De koopman en de industrieel zouden de neiging hebben de belasting op inkomen uit onderneming onder de algemeene kosten van hun bedrijf te rekenen en aldus tot een bestanddeel van den kostprijs hunner handelswaren of producten te maken. Werknemers zouden de belasting op hun inkomen laten gelden als een

factor, die de kosten van hun levensonderhoud vermeerderde, en daarop vaak een eisch tot loons- of salarisverhoging baseeren. Zou de loonsverhoging weer tot verhoging van de prijzen der goederen en diensten leiden, dan zou de belasting zelfs tweemaal afgewenteld worden.

Dat op de mogelijkheden tot afwenteling ook van directe belastingen moest worden gelet, werd Prof. Nogaro toegegeven. Doch zijn voorbeeld van de afwenteling der belasting op inkomen uit onderneming werd betwist met een beroep op de wetten der prijsvorming. Zou slechts het netto-inkomen worden belast, dan zou de marginale ondernemer, die zonder verlies en zonder winst werkt, geen belasting behoeven te betalen. Onmogelijk zou hij dus belasting onder zijn kosten kunnen rekenen en zijn kosten, niet die van zijn onder gunstiger voorwaarden producerende concurrenten, bepalen immers den marktprijs. De algemeene houdbaarheid van deze redeneering werd echter ook weer aangevochten voor die gevallen, waar de prijs niet vrij tot stand komt, doch door de producenten kan worden opgevoerd.

M.i. is het gevaar van afwenteling in dergelijke gevallen meer te duchten, indien de inkomstenbelasting bij de bron dan indien zij bij het individu over het geheel van zijn inkomen wordt geheven.

Tot welke rondolingen op het geheele terrein der belastingwetenschap een algemeen onderwerp als het gekozen kon voeren, toont deze greep uit de discussies wel aan. Daarmede moge ik volstaan en de belangstellenden overigens verwijzen naar de te verwachten publicatie van de rapporten en de gedachtenwisseling.

Terecht eindigde deze niet met conclusies. De meeningsuitingen waren daardoor des te vrijer en interessanter. Wat meer gebondenheid bij de voorbereiding werd echter wel wenschelijk geacht en voor volgende bijeenkomsten werd aanbevolen den praeadviseurs een vragenlijst als leidraad voor de samenstelling van hun rapporten te verstrekken.

In de slotzitting werd besloten de vergadering van 1939 in Brussel te houden en daar wederom twee onderwerpen te behandelen, de verhouding van het Ministerie van Financiën tot de centrale bank en het vraagstuk van de belastingen en de conjunctuur.

Mr. D. SIMONS.

DE RIJKSMIDDELEN OVER JULI 1938.

Algemeen beeld.

De eerste maand van het tweede halfjaar 1938 heeft niet bijster gunstig ingezet. Vergeleken met dezelfde maand van het vorige jaar vertoonen de niet-directe heffingen een teruggang van niet minder dan f 4.262.100. En wat vooral een ongunstigen indruk maakt, is de omstandigheid, dat de daling zich over vrijwel de geheele linie heeft voltrokken. Slechts een drietal middelen (de bieraccijns, de suikeraccijns en de belasting op gouden en zilveren werken) hebben meer opgebracht dan in Juli 1937; al de overige heffingen liepen min of meer belangrijk terug.

Aan den anderen kant mag echter ook op een enkel lichtpunt worden gewezen. Vooreerst moet worden overwogen, dat de opbrengst van Juli 1937 abnormaal hoog was (f 43.717.200 bij een maandraming van f 31.143.800). Dat dit bedrag in de afgelopen maand niet zou worden gehaald, was wel eenigszins te verwachten. Voorts kan worden vastgesteld, dat de ontvangsten der afgelopen maand (f 39.455.100) de voor 1938 aangenomen 1/12-jaarraming met f 3.686.300 hebben overtroffen. Aan dit laatste feit mag intusschen weer niet te veel waarde worden gehecht, daar de maand Juli in den regel een van de beste maanden van het jaar is. Bovendien komt de overschrijding der raming vrijwel uitsluitend op rekening van de dividend- en tantiëmebelasting en is dus aan bijzondere oorzaken toe te schrijven. Alles tezamen genomen moet derhalve worden geconstateerd,

dat de loop der middelen op dit oogenblik vrij teleurstellend is en dat de huidige terugslag in de conjunctuur zich terdègè laat gevoelen.

De totale opbrengst over de eerste zeven maanden van het jaar bedraagt f 256.689.200 tegen f 252.832.600 over hetzelfde tijdvak van 1937 en bij een gemiddelde maandraming van f 250.381.300. Elf middelen droegen tot de vermeerdering bij met een gezamenlijk bedrag van f 12.960.800; de overige zes middelen (de invoerrechten, het statistiekrecht, de couponbelasting, de zegelrechten, de registratierechten en de loods-gelden) bleven tezamen f 9.104.100 bij de opbrengst van Januari t/m. Juli 1937 ten achter; van laatstgenoemd bedrag is niet minder dan f 7.129.800 te wijten aan een trager vloeien van de zegelrechten.

Dividend- en Tantiëmebelasting.

Bij nadere analyse blijkt vooreerst, dat de dividend- en tantiëmebelasting f 1.450.500 minder heeft opgeleverd dan in dezelfde maand van het vorige jaar. De ontvangsten van Juli 1937 (f 8.347.400) waren echter buitensporig hoog. Op zichzelf beschouwd was de opbrengst der afgelopen maand (f 6.896.900) zeer respectabel. Bovendien hebben de eerste maanden van 1938 zulke ruime baten verschaft, dat tot dusver nog f 1.897.500 meer kon worden geboekt dan in de eerste zeven maanden van 1937. Wij hebben hier dus met eenige verschuiving in de diverse maandopbrengsten te doen en de verdere loop van dit middel is nog allesbehalve zeker. Wel is tot dusver een flinke voor-sprong verkregen, dank zij de vermeerdering der ondernemerswinsten in 1937. Bij velen zullen echter deze winsten in 1938 stellig niet op peil blijven, hetgeen dus voor het volgend jaar weer een daling dezer heffing doet verwachten.

Invoerrechten.

De invoerrechten leverden f 27.600 minder op dan in Juli 1937, waardoor de teruggang over de reeds verstreken maanden van het jaar steeg tot f 508.600. De invoer van de eerste zeven maanden is belangrijk beneden dien van hetzelfde tijdvak van 1937 gebleven; dat de daling der invoerrechten niet grooter is werd waarschijnlijk veroorzaakt door grooteren import van met specifiek recht sterk belaste goederen als benzine en thee. Het statistiekrecht daalde met f 56.100 (over zeven maanden met f 166.400); de vermindering van onzen buitenlandschen handel komt hierin tot uitdrukking.

Accijnzen.

De accijnzen vertoonen een onderling afwisselend beeld. Het zout verschaftte f 24.200 minder; de opbrengsten der vorige maanden vertoonden echter vrij sterke schommelingen; bovendien werd de maandraming met f 1.300 overschreden. Bij den geslachtsaccijns valt door den teruggang van het verbruik een daling op te merken van f 9.600; ook hier was het eerste halfjaar evenwel niet ongunstig, zoodat de maanden Januari t/m. Juli per saldo nog een surplus hebben overgelaten. De wijnaccijns liep terug met f 12.200, doch de eerste maand van het kwartaal is voor deze heffing van weinig beteekenis. Het gedistilleerd verschaftte f 167.400 minder, doch deze teruggang is slechts schijnbaar, daar de maand Juli ditmaal een verschijndag van den crediettermijn minder telde dan in het vorige jaar.

De bieraccijns gaf een accres te zien van f 138.700. Men heeft hierbij echter niet aan een toeneming van den bieromzet te denken, doch aan de aanvulling van voorraden door groote brouwerijen. Een belangstellig lezer, die op dit gebied deskundig is, vestigt er terecht de aandacht op, dat de afwijkingen, die in de laatste jaren optraden, voornamelijk worden veroorzaakt door het grooter of kleiner worden der aanwezige biervoorraden.

De suikeraccijns gaf een vrij gunstige opbrengst.

In vergelijking met dezelfde maand van het vorige jaar bedroeg de vooruitgang f 502.200, terwijl de raming met f 182.800 werd overschreden; ook op zichzelf beschouwd is een ontvangst van f 4.766.100 over vier crediettermijnen bevredigend. Over het algemeen genomen loopt het met den suikeraccijns vrij goed. Tenslotte de tabaksaccijns, die ditmaal f 102.300 minder opleverde, doch f 95.000 meer dan de maandraming. Ook deze heffing heeft in de afgelopen maanden de verwachtingen niet beschaamd; er kwam tot dusver f 1.001.700 meer binnen dan waarop blijkens de raming was gerekend. Aan het einde van de bespreking van deze middelengroep gekomen, mogen wij er nog op wijzen, dat alle accijnzen in de eerste zeven maanden meer hebben opgeleverd dan in dezelfde periode van het vorige jaar.

Andere indirecte heffingen.

De belasting op gouden en zilveren werken gaf f 1.000 meer. Daarentegen daalde de omzetbelasting met f 93.600. Nu geeft de eerste maand van het kwartaal steeds de laagste opbrengsten. Bovendien wezen de voorafgaande maanden van het jaar alle een stijgend opbrengstcijfer aan, zoodat aan den teruggang, die thans viel waar te nemen, niet te veel gewicht moet worden gehecht. De couponbelasting liep terug met f 315.900. Nu was de opbrengst van Juli 1937 abnormaal hoog; afgezien hiervan geeft deze heffing evenwel den laatsten tijd scherpe dalingen te zien, wat niet behoeft te verwonderen, in aanmerking genomen de talrijke conversies, die hebben plaats gehad.

De conjunctuurgevoelige zegel- en registratierechten blijven zich in dalende lijn bewegen. Bij de zegelrechten beliep de vermindering f 1.394.400, waarvan f 332.000 op rekening komt van een trager vloeien van de beursbelasting. Het is heel wat stiller op de beurs dan in het vorige jaar. Dat de inzinking bij dit middel niet dieper is geweest, is nog voornamelijk aan de vele conversies in de eerste helft van het jaar te danken. Niettemin stelt het teleur, dat de raming niet werd gehaald (tekort over 7 maanden f 1.396.700). De registratierechten daalden met f 112.300; ook in den loop van deze heffing weerspiegelt zich de geringere activiteit op economisch gebied. Toch hebben de registratierechten niet zoo veel van de huidige depressie te lijden als de zegelrechten. Gerekend over zeven maanden hebben de ontvangsten slechts f 80.300 minder dan de raming bedragen.

Successierechten.

Dat de successierechten de hoge opbrengst van Juli 1937 (f 4.759.900) niet haalden, doch daarbij f 1.129.800 ten achter bleven, behoeft niet te bevreemden. De vorige maanden waren trouwens dermate gunstig, dat de eerste zeven maanden nog een vermeerdering aanwijken van f 6.881.300. De loodsgelden liepen terug met f 7.800; gerekend over zeven maanden bedraagt de achteruitgang f 186.900. Dit laatste cijfer spelt weinig goeds, waar het hier een betrekkelijk klein middel betreft.

Directe belastingen.

Bij de directe belastingen werkt het nieuwe belastingjaar krachtig door. Zoo steeg het kohierbedrag bij de inkomstenbelasting in de afgelopen maand met f 18.235.100. De stand op ultimo Juli jl. is zeer bevredigend; het totale kohierbedrag van alle heffingen belooft f 87.204.900 tegen f 79.731.100 op 31 Juli 1937. Alle afzonderlijke belastingen staan hooger te boek dan in het vorige jaar. Ongetwijfeld doet het gunstige jaar 1936/1937 hier zijn invloed gelden en deze gunstige factor zal den eersten tijd nog wel blijven nawerken. Allicht wordt de daling van verschillende andere middelen hierdoor nog voorshands eenigszins gecompenseerd.

Rijwielbelasting.

Uit het overzicht van het Verkeersfonds blijkt, dat de rijwielbelasting over Juli jl. een bedrag van f 3.595.700 heeft opgebracht. In Juli 1937 kwam f 3.618.800 binnen. Het is echter mogelijk, dat ditmaal in Augustus meer plaatjes worden aangekocht dan in het vorige jaar en dat de vergelijking tenslotte voor 1938 toch nog gunstiger wordt. Gerekend over zeven maanden werd in het loopende jaar f 3.300 minder ontvangen.

AANTEKENINGEN.

De economische ontwikkeling in Japan gedurende de laatste maanden.¹⁾

In het nummer van 12 Januari jl. van dit weekblad werd een overzicht gegeven van den economischen toestand in Japan, zooals deze zich gedurende de eerste maanden na het uitbreken van het conflict met China ontwikkeld had. Thans willen wij nagaan, hoe de ontwikkeling van Japan sindsdien is geweest, terwijl tevens eenige inmiddels gepubliceerde cijfers over het jaar 1937, welke licht verschaffen omtrent den invloed van het conflict, besproken zullen worden.

De staatsfinanciën.

Een van de belangrijkste feiten gedurende deze periode was de aanneming door het parlement van een nieuwe (vierde) buitengewone begroting in verband met den Chineesch-Japanschen oorlog. Voor het nieuwe begrotingsjaar (Maart 1938—Maart 1939) werd nl. voor de eerste maal een volledige splitsing voor de volle periode toegepast tusschen de normale posten en die voor de financiering van het Chineesch conflict. Deze laatste uitgaven werden tot nu toe steeds op incidenteel ingediende begrotingen gebracht; de speciale benaming in verband met het incident met China is thans vervallen, de naam is thans algemeener gesteld en houdt blijkbaar rekening met de mogelijkheid van verdere incidenten. Dit is één van de teekenen, die erop wijzen, dat men zich voorbereidt op een strijd van langen duur.

Terwijl de uitgaven op de gewone begroting in 1937—'38 reeds 2.982 miljoen yen bedroegen, vertoonde de nieuwe gewone begroting aanvankelijk een hoogte van 2.876 miljoen Yen (waarvan bijna 1.250 miljoen voor defensie). Reeds thans zijn echter drie aanvullende begrotingen ingediend, waardoor het totaal tot 3.514 miljoen verhoogd is. Het leeningsprogramma voor deze normale begroting omvat reeds meer dan 1.100 miljoen yen. De buitengewone begroting voor het Chineesch conflict bedraagt 4.850 miljoen aan uitgaven en 4.886 miljoen aan inkomsten.

Het grootste deel dezer inkomsten, nl. 4.453 miljoen yen, moet gefinancierd worden door middel van obligatie-leeningen. Dit beteekent, dat tezamen met de leeningen voor de gewone begroting, circa 6 milliard geleend zal moeten worden in het begrotingsjaar 1938—1939 tegen slechts 2.4 milliard in het begrotingsjaar 1937—1938. De wijze van financiering, waarvoor practisch alleen obligatie-leeningen in aanmerking komen, vormt een ernstig probleem voor de Regeering. Als gunstige factor wijst men op het achterblijven van het totaal der opgenomen leeningen gedurende het begrotingsjaar 1937—1938 bij het oorspronkelijke leeningsplan 1937—1938, maar dergelijke betrekkelijke geringe voordeelen zijn maar een fractie van de bedragen die reeds uitgegeven en nog uit te geven zijn.

Zoo werden reeds geplaatst, ten behoeve van de gewone begroting (in miljoenen yen) gedurende de kalenderjaren:

¹⁾ De gegevens voor deze aantekening zijn ontleend aan „The Oriental Economist” en „Far Eastern Survey”.

1932....	772	1934....	830	1936....	685
1933....	840	1935....	761	1937....	730

(totaal 4.618 miljoen yen.)

Daarnaast werd, speciaal voor het Chineesch incident, in het tijdvak September 1937—Mei 1938 2400 miljoen yen aan leeningen geplaatst.

* * *

Het onderbrengen van deze bedragen gaat uiteraard met stijgende moeilijkheden gepaard. De groote bankfirma's, de post- en andere spaarbanken, de levensverzekeringmaatschappijen, houden reeds enorme portefeuilles staatsobligaties aan.

Daarnaast is ook de kapitaalvraag van de industrie van groote beteekenis. Zoo meldt „Wirtschaftsdienst“, dat voor de uitbreiding der zware industrie, welke door den oorlog nog versneld is, gedurende het begrotingsjaar 1938—1939 3 milliard Yen noodig is, na aftrek van het bedrag verkregen uit interne financiering.

De Bank van Japan ondervindt bezwaren bij de pogingen om de obligaties, die door den Staat eerst bij de bank ondergebracht worden, verder te distribueeren. In het afgelopen jaar nam het bedrag der staatsobligaties bij de Bank van Japan met 467 miljoen yen toe; het totaal bedroeg 2 April jl. 11/6 miljoen Yen. Gedurende de eerste maanden van dit jaar werden belangrijke bedragen staatsobligaties door de handelsbanken opgenomen (tot een totaal van een half milliard yen). De liquiditeit der banken daalde dientengevolge aanzienlijk.

Hierbij kan als gunstige factor de verhooging van de productie in de zware industrie genoemd worden. De oorlogsindustrieën werken momenteel op volle capaciteit, hetgeen gepaard gaat met gestegen loonsommen. Vermoedelijk moeten de verhoogingen van de inleggelden der spaarders bij de spaarbanken hieruit verklaard worden. De gewone spaarbanken vertoonden een vermeerdering van het totaal inlegsald van 33 miljoen yen in Februari jl. t.o.v. Januari 1938 en 282 miljoen yen t.o.v. Februari 1937. Bij de postspaarbank waren deze bedragen resp. 56 en 400 miljoen Yen. De uitbreiding van de portefeuille staatsobligaties van deze banken was overigens van weinig beteekenis in verhouding tot het totaal. In April jl. is besloten, dat een zeer grootsche spaar-campagne georganiseerd zal worden. Men zal een beroep doen op het Japansche volk, alle extra-verdiensten voortvloeiende uit de oorlogsconjunctuur, te besparen. De regeering hoopt op deze wijze het totale bespaarde bedrag per jaar van 3 milliard Yen op 8 milliard te brengen, hetgeen wel zeer optimistisch schijnt.

* * *

Tengevolge van deze financieringsmoeilijkheden wordt de positie van de Bank van Japan steeds moeilijker. Haar biljettencirculatie is het vorig jaar sterk toegenomen, nl. met een bedrag van 465 miljoen Yen²⁾. Einde 1937 werd een recordhoogte bereikt. Sindsdien is een vermindering opgetreden, maar de stijging is, vergeleken met de overeenkomstige periode in 1937 nog steeds zeer belangrijk (ruim 25 pCt.), terwijl daarentegen andere indices, zooals b.v. van de industriele bedrijvigheid, vrijwel onveranderd bleven. Recente courantenberichten maken voorts melding van plannen tot verhooging van de fiduciaire bankbiljettencirculatie. Op de verdere ontwikkeling op monetair gebied zal nog nader worden ingegaan.

Binnenlandsch prijsniveau.

De aanwijzingen voor een inflationistische ontwikkeling zijn trouwens niet alleen in de bankbiljettencirculatie te vinden.

²⁾ Dit bedrag is merkwaardigerwijs even groot als de toeneming van de portefeuille Staatsobligaties gedurende 1937.

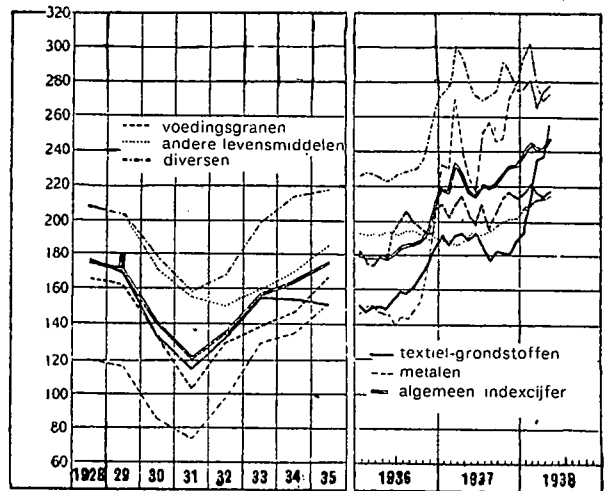
De prijzen blijven, ondanks de dalingen elders, stijgen. De stijgingen in de indices van de groothandelsprijzen en van de kosten van levensonderhoud worden aan Japansche zijde voornamelijk toegeschreven aan de prijsstijging der geïmporteerde artikelen, waarop talrijke maatregelen tot beperking van den invoer zijn toegepast.

De kosten van levensonderhoud en de loonen zouden gestegen zijn, doch de laatste het meest, hetgeen dus een stijging der reële loonen beteekent. Inderdaad zijn bij het uitbreken van het conflict loonsverhogingen toegepast, maar eischen tot hogere loonen komen daarentegen den laatsten tijd weer meer naar voren. Men mag aannemen, dat nu de kosten van levensonderhoud voortdurend stijgen, de reële loonen weer dalen. Aan „The Oriental Economist“ ontleenen wij eenige cijfers, die een en ander goed illustreeren:

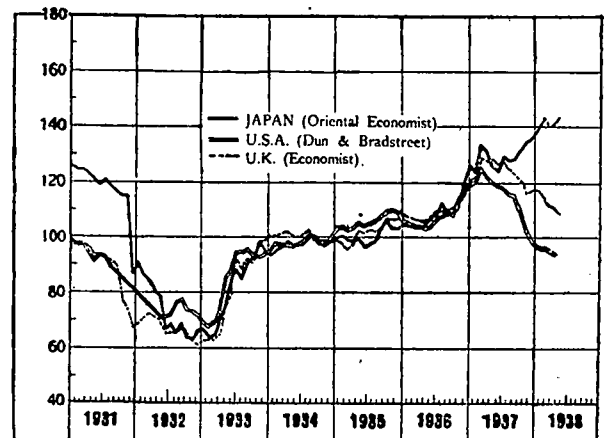
Gemiddeld	Index groot-handels-prijzen (Jan. '13 = 100)	Index kosten van levens-onderhoud (Juli '14 = 100)	Bankbiljetten-circulatie (in 1000 yen) Eind jaar/mnd.
1935	175,4	181	1.766.555
1936	186,0	185	1.865.703
1937	223,6	193	2.305.070
1937 Febr. ..	217,5	190	1.528.617
„ Maart. ..	232,4	190	1.569.296
„ April ..	226,7	192	1.592.548
„ Mei	218,5	192	1.515.144
1938 Febr. ..	244,6	201	1.929.700
„ Maart. ..	242,1	203	1.950.599
„ April ..	241,7	205	1.986.291
„ Mei	248,4		1.955.257

De „Oriental Economist“ wijst in het laatste Aprilnummer op het feit, dat de prijzen in Amerika en Engeland sterk gedaald zijn sinds den zomer van 1937, doch in Japan nog aanzienlijk gestegen zijn. Wanneer men echter alleen met de prijzen van binnenlandsche producten rekent, is het verschil in prijs-

Groothandelsprijzen in Dollars (eind 1913 = 100).

Indexcijfers groothandelsprijzen gesplitst naar groepen. (1913 = 100).

verloop betrekkelijk klein. Een en ander wordt duidelijk geïllustreerd door vorenstaande grafiek, aan het Juni-nummer van hetzelfde periodiek ontleend.

Hierbij kan echter aangeteekend worden, dat deze gestegen importprijzen juist een indirect symptoom van binnenlandsche inflatie kunnen zijn. Weliswaar kan men deze stijgingen op schaarschte tengevolge van restricties herleiden, gelijk de „Oriental Economist” ook doet, doch de invoerbepalingen zijn gevolg van het feit, dat bij een vrij deviezenverkeer de Yen onmiddellijk belangrijk zou deprecieëren (volgens de Oriental Economist 20 pCt., berekend op basis van de koopkrachtpariteit). Het genoemde Japansche blad verwacht van de thans ingestelde prijsregelingen (de aangekondigde spaarcampagne beoogt klaarblijkelijk ook de prijzen te remmen) weinig effect en meent, dat vrij laten van den invoer de eenige remedie zal zijn.

Duidelijk blijkt hier, dat bij de huidige positie van Japan de betalingsbalans een strategische positie inneemt. Deze zal daarom nader bezien worden.

De betalingsbalans.

Gevaren dreigen tengevolge van het feit, dat Japan in het algemeen er slechter voor komt te staan in den internationalen concurrentiestrijd. Door de prijsstijgingen en de schaarschte aan grondstoffen, gevolg weer van de scherpe vermindering van de invoeren, zijn de eindproducten duurder geworden.

Japan moet echter zijn invoer grootendeels betalen met uitvoer van goederen en zijn diensten aan het buitenland (scheepvaart); de mogelijkheid om met goud te voldoen is gering, daar de goudvoorraad van de Bank van Japan ten zeerste geslonken is. Sinds Juli 1937 worden geen gegevens meer verstrekt over de Japansche goudbeweging, tot dien datum was voor een bedrag van 379 miljoen Yen uitgevoerd, terwijl de uitvoer voor het geheele jaar op ruim 800 miljoen wordt geschat. Het is duidelijk dat een dergelijke „rooifbouw” op het nationaal vermogen slechts van korten duur kan zijn. De goudvoorraad van de bank was de laatste maanden echter stationnair op ongeveer 800 miljoen Yen, welk bedrag als dekking der bankbiljettencirculatie aangehouden wordt. Hoewel de goudproductie eenige beteekenis heeft (1937: 86 miljoen Yen) is ze toch onvoldoende voor de saldeerling.

Door de scherpe restrictiemaatregelen, welke in het begin van 1937 ingevoerd en later aanzienlijk verscherpt werden, is men erin geslaagd het importsaldo belangrijk te doen dalen. Daar Japan echter meerendeels grondstoffen invoert, en de invoeren van ijzer en staal uit den aard der zaak eerder toenemen, moest er bezuinigd worden op den invoer van grondstoffen voor de consumptie-industrieën, welke goederen grootendeels tevens de typische uitvoerindustrieën zijn. De importvermindering vond vooral plaats bij ruwe katoen, wol en rubber. Op den duur — voorloopig kon men veelal nog uit de groote voorraden putten, doch deze zijn thans niet groot meer — moet dit leiden tot een sterke vermindering van den uitvoer, met name van textielproducten. Voorts dreigt de binnenlandsche consumptie van deze goederen in het gedrang te raken. Hieraan tracht men tegemoet te komen, door toepassing van kunstvezels (stapelvezel).

Gedurende de eerste helft van het jaar is de Japansche handelsbalans gewoonlijk passief, in de tweede helft daarentegen actief, hetgeen practisch steeds zonder moeilijkheden overbrugd kon worden. Dit evenwicht is nu verstoord, daar ook in het tweede halfjaar van 1937 het saldo passief was. Vermelding verdient het feit, dat het passief saldo voor de eerste 3 maanden van 1938 lager was dan in de drie voorafgaande jaren.

De Oriental Economist geeft de navolgende cijfers betreffende de in- en uitvoer van Japan:

	In 1000 Yen.		
	Invoer	Uitvoer	Saldo
1935	2.472.236	2.499.073	26.837
1936	2.763.682	2.693.110	— 70.572
1937	3.783.177	3.175.418	— 607.759
1937 Jan.....	303.920	199.465	— 104.455
„ Febr. ..	302.480	225.662	— 76.818
„ Maart..	400.644	275.961	— 124.693
„ April ..	336.580	263.312	— 73.267
„ Mei ...	419.976	282.260	— 137.716
1938 Jan.....	192.504	162.574	— 29.930
„ Febr. ..	187.483	181.636	— 5.847
„ Maart..	244.140	225.533	— 18.000
„ April ..	264.925	217.471	— 47.454
„ Mei	253.000 ¹⁾	211.000 ¹⁾	— 42.000 ¹⁾

¹⁾ Voorloopig.

De vooruitzichten blijven echter weinig gunstig. In de „Oriental Economist” wordt het probleem van de verminderde exportmogelijkheden zeer ernstig geacht. Weliswaar verklaart men deze vooral uit anti-Japansche tendenzen en de inzinking in de Vereenigde Staten, maar men vergeet toch ook niet te wijzen op het bedenkelijke feit van de stijgende prijzen in Japan, tegenover dalende prijzen elders.

In dit verband moet de nadruk gelegd worden op de afhankelijkheid van Japan van de wereldconjunctuur. Japan oriënteert zich wel steeds meer op het Pacific-gebied, maar ook daar ondervindt het moeilijkheden bij den uitvoer. Bovendien is een zeer zwak punt in de structuur van den buitenlandschen handel de groote afhankelijkheid van de Vereenigde Staten. Zoowel bij den in- als bij den uitvoer staan de Vereenigde Staten ver boven de overige landen. De terugslag in de Vereenigde Staten wordt dan ook sterk gevoeld in Japan.

Men meent dat als een nieuwe economische inzinking de wereld mocht treffen, dit exportprobleem een minstens even ernstig karakter zal krijgen als nu de economische gevolgen van het incident met China.

Het is ook weer in verband hiermede, dat de „Oriental Economist” beweert, dat de invoerrestricties opgeheven en het vrije deviezen verkeer hersteld moeten worden, terwijl de Yen zijn eigen niveau zal moeten vinden.

Over de overige posten op de betalingsbalans worden evenmin gegevens meer verstrekt. In de „Far Eastern Survey” van 15 Juni 1938 is getracht met de beschikbare gegevens toch eenig inzicht in de positie van de betalingsbalans te verkrijgen. Terwijl in 1936 op de kapitaalrekening en de loopende posten gezamenlijk een positief saldo was van 102 miljoen Yen, was dit in 1937 volgens deze schattingen veranderd in een negatief saldo van 254 miljoen Yen.

De reden hiervoor moet gezocht worden in de groote regeeringsuitgaven in China (grootendeels in buitenlandsche valuta) en de voortdurende kapitaaluitvoer naar Mantsjoekwo (in 1937 341 miljoen Yen).

Ook is het niet uitgesloten dat gedurende 1937 eenige kapitaalvlucht uit Japan heeft plaats gehad.

Toch meent de schrijver dat Japan ondanks deze weinig bemoedigende toestand nog wel andere reserves heeft. Hij noemt in dit verband het edel metaal in handen van particulieren en de verschillende bezittingen in het buitenland. Doch deze reserves zullen slechts beperkt zijn. De eenige juiste oplossing voor Japan zou kapitaalvoer zijn; doch daar valt onder de gegeven omstandigheden niet aan te denken.

Structureele veranderingen.

Het Chineesche conflict is mede aanleiding geweest tot een versterking van een reeds lang tevoren begonnen wijziging in de structuur van de Japansche industrie. De zware industrieën komen op den voor-

grond, waarbij gestreefd wordt naar autarkie op het terrein der zware industrie; de oude industrieën, vooral de textielindustrie, schijnen van minder belang te worden. Het laat zich aanzien, dat weldra de ijzer- en staalbedrijven de voornaamste plaatsen zullen innemen. De importen ten behoeve van deze nemen toe, bij de textielgrondstoffen vonden belangrijke importbeperkingen plaats, terwijl de beperkingen van de productie in deze branches (en verschillende andere, zooals bijv. de cementindustrie) tevens de werkgelegenheid aldaar doen afnemen.

Een typisch gevolg van de Japansche oorlogsvoorbereiding en van het Chineesch conflict is de toenemende regeeringsbemoediging: invoering van restrictie- en licentiestelsels betreffende het buitenlandsche handels- en betalingsverkeer, beperkingen van de importen, prijsregelingen, vergaand ingrijpen op de kapitaalmarkt.

Ook in het binnenlandsch economisch leven komt de overheersende invloed van het Chineesche conflict tot uiting. Door de aanneming van de Nationale Mobilisatie Wet door de Japansche landdag heeft de regering praktisch ongelimiteerde bevoegdheden gekregen met betrekking tot het economisch leven, zoodat thans in Japan een volledige oorlogseconomie bestaat. Daartegen was oorspronkelijk nogal eenige oppositie, maar deze had geen resultaat.

Het gebied waarover de wet loopt en waar de staat groote bevoegdheden verkrijgt, omvat praktisch het geheele productie- en distributie-apparaat, evenals onderwijs en propaganda. In oorlogstijd, als de wet in werking mocht treden, is het geheele Japansche leven in handen van de regering, d.w.z. dat het bij verordening geregeerd kan worden. In tijden van „incidenten” gaat het vooral om voorbereidende maatregelen: voorraadvorming, productie in bepaalde richting e.d. De wet voorziet in de instelling van eenige commissies, waarin ook parlementsleden zitting zullen nemen. Er zal bij nationalisatie der bedrijven een schadeloosstelling betaald moeten worden, terwijl voor overtredingen een strafcommissie is ingesteld.

Samenvatting.

Het bovenstaande toont de groote invloed, die het conflict met China op het geheele Japansche economische leven heeft. In de prijsindices komt de inflatie, reeds gesignaleerd in vroegere beschouwingen, verder naar voren. De ontwikkeling bij de Bank van Japan zal waarschijnlijk met moeilijkheden gepaard gaan. Toenemende circulatie, aankondiging van verdere inflationistische plannen, toenemende moeilijkheden bij het onderbrengen van staatsobligaties, alsmede beperking van de consumptie zijn de ongunstige gevolgen van de steeds toenemende begrooingstekorten.

Een zwak punt voor Japan bleek haar afhankelijkheid van de Vereenigde Staten en van de wereldconjunctuur in het algemeen.

De lasten voor de bevolking zijn niet alleen door het hogere prijsniveau, maar ook door belastingen verhoogd, hoewel de belastingverhoging in verhouding tot de gestegen uitgaven slechts gering is. Nadat aanvankelijk eenige speciale „incident”-belastingen waren ingevoerd, trad op 1 April jl. een verhoogde omzetbelasting in werking.

Reeds vaak is de vraag gesteld, hoe lang het Japansche volk deze lasten zou kunnen dragen. In zoverre is het merkwaardig, dat de Regeering toch tot verhoging van belastingen is overgegaan, alsmede tot het instellen van nieuwe; hoewel men hierbij in aanmerking moet nemen, dat deze lastenverhoging niet bijzonder groot is. De eenvoudige levenswijze van een groot deel van het volk („The Economist” spreekt van een visch-rijst diët) is mede een der oorzaken van het groote weerstandsvermogen. Bovendien heeft Japan immer een geringe invoer

van levensmiddelen gehad. De achteruitgang van den invoer, hoe gevaarlijk ook in ander opzicht, kan de voedselpositie niet schaden.

Desalniettemin wordt een groote wissel op de toekomst getrokken, daar de financieele toestand van het land zich langzaam maar zeker in dalende richting beweegt en de onverwacht taaië tegenstand van China het einde nog niet doet voorzien. H. J. H. J.

De zichtbare suikervoorraden in de wereld.

De zichtbare voorraden per 1 Juli zijn volgens C. Czarnikow:

In tons	1938	1937	1936
Duitschland.....	1.089.000	674.000	704.000
Tsjecho-Slowakije	226.000	221.000	213.000
Frankrijk.....	423.000	337.000	491.000
Nederland.....	124.000	149.000	187.000
België.....	121.000	101.000	117.000
Hongarije.....	58.000	66.000	53.000
Polen.....	217.000	180.000	178.000
U.K. Geïmp. suiker.....	279.000	311.000	214.000
„ Binnenl. „.....	75.000	122.000	55.000
Europa.....	2.612.000	2.161.000	2.212.000
V.S. Alle havens.....	345.000	305.000	448.000
Cuba.....	1.960.000	1.557.000	1.346.000
Java.....	338.000	229.000	786.000
Totaal.....	5.255.000	4.252.000	4.792.000

GROOTHANDELSPRIJZEN.

(Indexcijfers gebaseerd op 1928—1929 = 100).

		TUINBOUWARTIKELEN (s-Gravenhage)							
		DRUIVEN Black Alicante per kg. Westland		KOM- KOMMERS 1e soort 100 st. Ber- kel/Rodenr.		TOMATEN A p. 100 kg. Westland		VROEGE AARD- APPELEN p. 100 kg. Groote- broek	
		cts.	%	f	%	f	%	f	%
1928		80	111,1	7,49	98,0	20,—	111,1	4,93	122,0
1929		64	88,9	7,79	102,0	16,—	88,9	3,15	78,0
1930		62	86,1	5,24	68,6	20,—	111,1	4,12	102,0
1931		49	68,1	3,62	47,4	14,50	80,6	4,95	122,5
1932		41	56,9	5,71	74,7	11,50	63,9	1,69	41,8
1933		31	43,1	5,57	72,9	8,21	45,6	0,85	21,0
1934		27	37,5	5,43	71,1	5,53	30,7	3,23	80,0
1935		29	40,3	2,30	30,1	6,64	36,9	3,14	77,7
1936		35	48,6	2,49	32,6	7,31	40,6	2,41	59,7
1937		37	51,4	2,58	33,8	8,48	47,1	3,06	75,7
Juli	1937	—	—	2,58	33,8	11,76	65,3	3,46	85,6
Aug.	„	45	62,5	—	—	5,06	28,1	3,17	78,5
Sept.	„	31	43,1	—	—	4,97	27,6	2,54	62,9
Oct.	„	33	45,8	—	—	9,78	54,3	—	—
Nov.	„	40	55,6	—	—	10,83	60,2	—	—
Juli	1938	—	—	4,25	55,6	9,44	52,4	—	—
1-10 Aug.	„	56	77,8	—	—	4,61	25,6	2,28	56,4
10-18 „	„	39	54,2	—	—	4,35	24,2	1,88	46,5

ONTVANGEN BOEKEN.

Die Wirtschaftsplanung in der Welt. 2 Sonderheft Planwirtschaftliche Weltkorrespondenz. Informationsorgan für sämtliche Fragen der Wirtschaftsplanung. Herausgeber: Dr. Georg Kiser. (Weenen 1936; Appel & Co.).

Deze aflevering bevat artikelen over de Vereenigde Staten, Engeland, Nederland, België, Duitschland, Tsjecho-Slowakije, Oostenrijk, Sowjet-Unie en den Corporatieven Staat.

75 Jahre Clouth, Festschrift zum 75 jährigen Bestehen der Firma Franz Clouth, Rheinische Gummiwarenfabrik A.G., Köln-Nippes.

Bedrijfseconomie voor H.B.S. (A) en Handelsscholen door K. P. A. van Ishoven. Tevens aanvulling van het Volledig Leerboek van het Boekhouden door J. E. Mulder. (Wassenaar 1938; N.V. Uitgevers-Maatschappij v/h. G. Delwel. Prijs f 1.50).

Het plan van de Arbeid — een zinsbegoocheling door Prof. Dr. D. van Embden. (Haarlem 1936; Brochurehandel V.D.B. Prijs f 0.05).

Rede, uitgesproken bij de behandeling der Rijksbegroo-ting op 5 Februari 1936.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT VAN DEN STAND DER RIJKSMIDDELEN.
Ult. Juli 1938 (in Guldens)

AFDEELING Ia Dir. belastingen.	Kohieren voor den dienst 1938 ¹⁾			Zuiver bedrag der kohieren voor den vorigen dienst t.m. dezelfde maand van het vorige jaar ²⁾
	Totaal bedrag	Bedragen, welke zijn teruggegeven of anderszins wegens betaling op de koh. afgeschr.	Zuiver bedrag	
Grondbelast. a.)	10.490.656	6.114	10.484.542	10.334.789
Inkomst.bel. b.)	54.198.153	1.018.844	53.179.309	46.963.757
Vermogensbel. c.)	13.611.052	86.633	13.524.420	13.062.307
Verdedig.bel. I	8.556.447	63.298	8.493.148	7.959.796
Bel. v. d. doodehd.	1.524.747	1.312	1.523.435	1.410.465
Totalen.	86.381.055	1.176.201	87.204.854	79.731.114

a) $\frac{1}{4}$ hoofdsom + 20 opcenten op de hoofdsom der gebouwde eigendommen. b) Hoofdsom + 60—78 opcenten. c) Hoofdsom + 75 opcenten.

¹⁾ Voor de belastingen naar inkomen en vermogen bestaan de vermelde bedragen uit $\frac{2}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1938/1939 en $\frac{1}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1937/1938. ²⁾ Voor de belastingen naar inkomen en vermogen bestaan de vermelde bedragen uit $\frac{2}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1937/1938 en $\frac{1}{3}$ gedeelte van het belastingdienstjaar 1936/1937. ³⁾ Voor het belastingdienstjaar 1938/1939 worden $\frac{70}{88}$ opcenten geheven.

AFDEELING Ib Overige middelen.	Juli 1938	Sedert 1 Jan. 1938	Overeenkomstige periode 1937
Benaming der middelen			
Divid.- en tantiëmel.	6.896.936	17.638.962	15.741.447
Rechten op den invoer	8.142.097	55.273.809	55.782.423
Statistiekrecht	191.417	1.406.177	1.572.554
Accijns op zout	167.388	1.331.871	1.236.022
Accijns op geslacht	576.593	4.287.734	4.209.451
Accijns op wijn	33.912	1.176.885	1.149.734
Accijns op gedistill.	2.411.388	15.984.200	15.956.459
Accijns op bier	821.706	4.715.082	4.173.785
Accijns op suiker	4.766.085	31.300.617	30.322.560
Accijns op tabak	3.011.657	21.418.373	20.536.271
Bel. op gouden en zilverw.	44.032	308.814	308.108
Omzetbelasting	4.814.256	42.397.638	40.846.883
Couponbelasting	467.895	3.215.349	4.095.371
Recht. en boeten v. zegel	2.095.549 ¹⁾	13.769.918	20.899.745
Recht. en boet. v. registr.	1.318.755	9.836.334	10.068.763
Recht. en boet. v. successie, v. overgang bij overliden en v. schenking	3.630.006	32.335.239	25.453.918
Opbrengst d. loodsgelden	65.407	292.194	479.068
Totalen.	39.455.079	256.689.196	252.832.562

¹⁾ Hieronder begrepen wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. f 433.558 (Beursbel.). ²⁾ Idem f 2.724.611.

INKOMSTEN TEN BATE VAN HET GEMEENTEFONDS.

	Dienst 1937/1938 Zuiver bedrag der kohieren tot en met de maand Juli 1938	Zuiver bedrag der kohieren voor den dienst 1936/37 tot en met dezelfde maand van 1937
Gemeente.f.belast. . .	60.748.779	57.534.867
Opc. verm. t. get. v. 50	6.055.590	5.229.704

AFDEELING II. DIENSTJAAR 1937.

Benaming der middelen	Bedrag van de raming	Zuivere opbrengst over het tijdvak van 1 Jan. 1937 tot en met de maand Juli 1938
Grondbelasting. ($\frac{1}{4}$ hoofdsom + 20 opcenten op de hoofdsom der gebouwde eigendommen.)	10.300.000	10.304.193
Inkomstenbelasting	72.000.000	73.079.918
Vermogensbelasting	18.000.000	20.580.370
Verdedigingsbel. I	8.000.000	10.663.478
Belasting v. d. doode hand	2.000.000	1.988.744
Divid.- en tantiëmelasting	13.800.000	22.378.009
Rechten op den invoer	91.250.000	97.259.528
Statistiekrecht	1.600.000	2.769.309
Accijns op zout	2.000.000	1.804.516
Accijns op geslacht	6.000.000	7.358.504
Accijns op wijn	1.800.000	2.204.290
Accijns op gedistilleerd	27.500.000	28.445.658
Accijns op bier	7.000.000	7.814.399
Accijns op suiker	53.000.000	55.300.287
Accijns op tabak	32.500.000	35.336.082
Belast. op gouden en zilverw.	475.000	571.391
Omzetbelasting	62.500.000	74.157.901
Couponbelasting	5.500.000	6.321.552
Rechten en boeten van zegel	16.400.000	32.561.406
Rechten en boeten v. registr.	11.100.000	16.647.004
Rechten en boeten v. successie, v. overgang bij overliden en v. schenking	40.800.000	45.030.245
Opbrengst der loodsgelden	500.000	860.794
Totalen.	484.025.000	553.437.578

OVERZICHT VAN DE INKOMSTEN TEN BATE VAN HET WERKLOOSHEIDSSUBSIDIEFONDS.

Dienst 1938	Bedrag van raming	Zuiver bedrag kohieren tot en met de maand Juli 1938
Grondbelasting (veertig ten honderd van de hoofdsom wegens gebouwde eigendommen en vijf en twintig ten honderd van de hoofdsom wegens ongebouwde eigendommen)	9.600.000	9.483.069
Personële belasting (tachtig ten honderd van de hoofdsom naar den eersten, tweeden en derden grondslag)	20.000.000	19.443.459
Gemeentefondsbelasting (vijf en twintig opcenten op de hoofdsom)	15.500.000	6.631.283
Vermogensbelasting (twee en twintig opcenten op de hoofdsom)	2.500.000	1.175.260
Inkomstenbelasting (tien opcenten op de hoofdsom)	4.700.000	2.405.230
Totalen.	52.300.000	39.138.301

INKOMSTEN TEN BATE VAN HET VERKEERSFONDS.

	Juli 1938	1938	1937
Motorrijtuigenbelasting	1.788.528	15.463.853	14.874.073
Rijwielbelasting	3.595.698	3.715.620	3.718.880
Totalen	5.384.226	19.179.473	18.592.953

AANVOER VAN GRANEN. (In tons van 1000 kg.)

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	14-20 Aug. 1938	Sedert 1 Jan. 1938	Overeenk. tijdvak 1937	14-20 Aug. 1938	Sedert 1 Jan. 1938	Overeenk. tijdvak 1937	1938	1937
Tarwe	25.407	670.344	1.063.449	—	4.295	17.735	674.639	1.081.184
Rogge	6.109	108.080	156.960	—	—	2.875	108.080	159.835
Boekweit	688	12.128	11.184	—	—	—	12.128	11.184
Mais	20.731	787.119	687.582	4.110	63.030	112.019	850.149	799.601
Gerst	21.369	257.439	177.579	630	11.004	6.689	268.443	184.268
Haver	5.815	121.757	94.571	—	7.812	3.180	129.569	97.751
Lijnzaad	12.268	112.436	120.575	6.199	148.178	149.477	260.614	270.052
Lijnkoek	1.400	39.202	48.746	—	125	—	39.327	48.746
Tarwemeel	877	37.710	24.400	250	8.306	3.914	46.016	28.314
Andere meelsoorten	452	20.657	24.494	109	3.659	2.753	24.316	27.247

STATISTIEKEN.

BANK DISCOUNTS.

Ned. Bk.	Disc. Wissels. 2	3 Dec. '36	Lissabon	4 11 Aug. '37
	Bel. Binn. Eff. 2½	3 Dec. '36	Londen	2 30 Juni '32
	Vrsch. in R.C. 2½	3 Dec. '36	Madrid	5 15 Juli '35
Athene	6	4 Jan. '37	N.-York F.R.B.1	26 Aug. '37
Batavia	3	14 Jan. '37	Oslo	3½ 5 Jan. '38
Belgrado	5	1 Febr. '35	Parijs	2½ 12 Mei '38
Berlijn	4	22 Sept. '32	Praag	3 1 Jan. '36
Boekarest	3½	5 Mei '38	Pretoria	3½ 15 Mei '33
Brussel	3	30 Mei '38	Rome	4½ 18 Mei '36
Boedapest	4	28 Aug. '35	Stockholm	2½ 1 Dec. '33
Calcutta	3	28 Nov. '35	Tokio	3.46 11 Mrt. '38
Dantzig	4	2 Jan. '37	Weenen	3½ 10 Juli '35
Helsingfors	4	3 Dec. '34	Warschau	4½ 18 Dec. '37
Kopenhagen	4	19 Nov. '36	Zwits. Nat. Bk.1	25 Nov. '36

OPEN MARKT.

	1938				1937	1936	1914
	20 Aug.	15/20 Aug.	8/13 Aug.	1/6 Aug.	16/21 Aug.	17/22 Aug.	20/24 Juli
Amsterdam							
Partic. disc.	1/4	1/4	1/4	1/4	1/4	1 1/4-3/8	3 1/4-4 1/4
Prolong.	—	1/2	1/2	1/2	1/4-1	1-1 1/4	3-4 1/4
Londen							
Daggeld...	1/2-1	1/2-1	1/2-1	1/2-1 2)	1/2-1	1/2-1	1/2-1
Partic. disc.	17/32	17/32	17/32	17/32 2)	17/32-9/16	17/32-9/16	9/16-3/4
Berlijn							
Daggeld...	2 1/8-3/8	2 1/8-5/8	2 1/4-5/8	2 3/8-3/4	2 5/8-3 1/8	2 3/4-3	2 5/8-3 1/8
Maandgeld	2 3/4-3	2 3/4-3	2 3/4-3	2 3/4-3	2 1/2-7/8	2 3/4-7/8	2 1/2-7/8
Part. disc.	2 7/8	2 7/8	2 7/8	2 7/8	2 7/8	2 7/8	2 7/8
Warenw...	4-1 1/2	4-1 1/2	4-1 1/2	4-1 1/2	4-1 1/4	4-1 1/4	4-1 1/4
New York							
Daggeld 1)	1	1	1	1	1	1	3/16
Partic. disc.	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/4	1

1) Koers van 19 Aug. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.
2) Koers van 2/6 Aug.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
16 Aug. 1938	1.83 1/16	8.93 3/4	73.50	4.99 1/2	30.87	100 3/16
17 " 1938	1.82 15/16	8.93 3/8	73.37 1/2	4.99 3/8	30.80	100 3/16
18 " 1938	1.82 15/16	8.92	73.32 1/2	4.98 3/4	30.77	100 3/16
19 " 1938	1.83	8.92 3/8	73.37 1/2	4.99	30.81	100 3/16
20 " 1938	1.82 15/16	8.92 3/8	73.32 1/2	4.99 3/4	30.81	100 3/16
22 " 1938	1.82 1/2	8.92 1/2	73.28 1/2	4.99 3/4	30.81	100 3/16
Laagste d.w.1)	1.82 3/8	8.91 3/4	73.20	4.98 3/4	30.72 1/2	100
Hoogste d.w.1)	1.83 3/8	8.94 1/4	73.62 1/2	5.00 1/2	30.90	100 1/4
Muntpariteit	1.469	12.1071	59.263	9.747	24.906	100

Data	Zwitserland *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
16 Aug. 1938	42.—	6.34	—	—	—
17 " 1938	41.91	6.34	—	—	—
18 " 1938	41.90	6.33	—	—	—
19 " 1938	41.97	6.33	—	—	—
20 " 1938	41.93	6.32	—	—	—
22 " 1938	41.89	6.34	—	—	—
Laagste d.w.1)	41.85	6.28	1.20	9.60	—
Hoogste d.w.1)	42.05	6.36	1.45	9.70	—
Muntpariteit	48.003	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
16 Aug. 1938	46.10	39.92 1/2	44.95	3.95	47 1/2	1.82 3/4
17 " 1938	46.07 1/2	39.90	44.92 1/2	3.95	47 1/4	1.82 1/2
18 " 1938	46.—	39.82 1/2	44.85	3.95	47 1/4	1.82
19 " 1938	46.02 1/2	39.85	44.87 1/2	3.96	47 1/2	1.82 1/2
20 " 1938	46.02 1/2	39.85	44.87 1/2	3.95	47 1/2	1.82 1/2
22 " 1938	46.02 1/2	39.85	44.85	3.95	47 1/4	1.82 1/2
Laagste d.w.1)	45.95	39.77 1/2	44.77 1/2	3.92	46 1/2	1.81 1/2
Hoogste d.w.1)	46.12 1/2	40.05	44.97 1/2	3.98	48	1.83 1/2
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 3/4	2.1878

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave.
In 't 1ste of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
16 Aug. 1938	4,88 1/2	2,73	40,10	54,62
17 " 1938	4,88 3/4	2,72 3/4	40,11 1/2	54,66
18 " 1938	4,87 15/16	2,72 3/8	40,10 1/2	54,72 1/2
19 " 1938	4,88 1/8	2,73	40,11	54,70
20 " 1938	4,88 1/8	2,73 1/8	40,11	54,68 1/2
22 " 1938	4,88 1/8	2,73 3/8	40,08	54,71
23 Aug. 1937	4,98 1/8	3,75 1/4	40,22	55,19
Muntpariteit..	4,86	3,90 3/4	23,81 1/2	40 3/8

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	6 Aug. 1938	13 Aug. 1938	15/20 Aug. 1938 Laagste/ Hoogste	20 Aug. 1938
Alexandrië..	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 3/4	97 3/4
Athene	Dr. p. £	547 1/2	547 1/2	540	555
Bangkok...	Sh. p. tical	1/10 1/2	1/10 1/2	1/10 1/2	1/10 1/2
Budapest ..	Pen. p. £	24 3/4	24 3/4	25	24 3/4
Buenos Aires 1	p. peso p. £	18.75	18.87 1/2	18.85	19.10
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/5 15/16	1/5 29/32	1/5 3/8	1/5 29/32
Istanbul ..	Piast. p. £	615	615	612	615
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/3	1/3	1/2 3/8	1/3 1/4
Kobe	Sh. p. yen	1/2	1/2	1/1 15/16	1/2 1/16
Lissabon	Escu. p. £	110 3/16	110 3/16	110	110 3/16
Mexico	\$ per £	—	—	—	—
Montevideo .	d. per £	20 1/4	20 1/4	20	21
Montreal ..	\$ per £	4.91 1/4	4.89 3/8	4.89	4.90 1/2
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	2 1/2	2 1/2	2 1/2	2 1/2
Shanghai ..	d. p. \$	8	8	7 1/2	8 1/2
Singapore ..	Sh. p. \$	2/4	2/4	2/3 3/4	2/4 1/2
Valparaiso 2)	\$ per £	123	123	122	123
Warschau ..	Zl. p. £	26	26	25 5/8	26 1/2

1) Offic. not. 15 laten, gem. not., welke imp. hebben te betalen 10 Dec. 1936 16.12. 2) 90 dg. Vanaf 13 Dec. 1937 laatste „export” notering.

ZILVERPRIJS

	Londen 1)	N.York 2)
16 Aug. 1938..	19 3/8	42 3/4
17 " 1938..	19 1/16	42 3/4
18 " 1938..	19 3/8	42 3/4
19 " 1938..	19 3/8	42 3/4
20 " 1938..	19 3/8	—
22 " 1938..	19 3/8	42 3/4
23 Aug. 1937..	19 3/8	44 3/4
27 Juli 1914..	24 15/16	59

GOUDPRIJS 3)

	Londen
16 Aug. 1938....	142/8 1/2
17 " 1938....	142/4 1/2
18 " 1938....	142/5 1/2
19 " 1938....	142/6 1/2
20 " 1938....	142/5 1/2
22 " 1938....	142/5
23 Aug. 1937....	139/4
27 Juli 1914....	84/10 3/4

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Vorderingen.	7 Aug. 1938	15 Aug. 1938
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank	f 182.637.825,91	f 191.744.569,50
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	" 1.239.053,36	" 216.882,79
Voorschot op ult. Juli (resp. Juni) 1938 a/d. gemeent. verstr. op a. haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. en der gem. fondsbel., alsmede opc. op die belastingen en op de vermogensbelasting	—	—
Voorschotten aan Ned.-Indië	" 10.499.861,59	" 9.520.824,36
Idem aan Suriname	" 11.072.700,48	" 11.076.311,80
Kasvord.weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand ..	" 102.826.477,68	" 102.615.176,47
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen Vord. op het Alg. Burg. Pensioenf. 1) ..	" 32.994.702,11	" 33.158.429,81
Vord. op andere Staatsbedrijven 1)	" 11.553.452,36	" 11.362.932,64
Verplichtingen		
Voorschot door De Ned. Bank ingev. art. 16 van haar octrool verstrekt Schatkistbiljetten in omloop	f 227.170.000,—	f 225.060.000,—
Schatkistpromessen in omloop	—	—
Zilverbons in omloop	" 1.086.350,—	" 1.085.656,—
Schuld op ult. Juli (resp. Juni) 1938 a/d. gem. weg. a. h. uit te keeren hoofds. d. pers. bel., aand. i. d. hoofds. d. grondbel. e. d. gem. fondsbel. alsmede opc. op die bel. en op de vermogensbelasting ..	" 7.479.067,10	" 12.308.307,45
Schuld aan Curaçao 1)	" 946.607,75	" 1.698.155,61
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1) ..	" 66.518.875,71	" 44.600.775,39
Id. a. h. Staatsbedr. der P.T. en T. 1) ..	" 233.264.114,65	" 248.110.650,77
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	" 30.026.470,32	" 30.076.470,32
Id. aan diverse instellingen 1)	" 204.932.752,05	" 210.954.838,73

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	13 Aug. 1938	20 Aug. 1938
Vorderingen: 1)		
Saldo Javasche Bank	—	—
Saldo b. d. Postchèque- en Girodienst	f 132.000,—	f 57.000,—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas e.a. Rijksinstell.	" 5.988.000,—	" 6.370.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 16.000.000,—	" 16.000.000,—
Schatkistbiljetten in omloop	" 5.000.000,—	" 5.000.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.	" 818.000,—	" 818.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	" 2.392.000,—	" 1.981.000,—
Belegde kasmiddelen Zelfbesturen...	" 1.030.000,—	" 1.030.000,—
Voorschot van de Javasche Bank ...	" 950.000,—	" 2.607.000,—

1) Betaalmiddelen in 's Lands Kas f 32.064.000,—.

CURAÇAOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.						
Data	Metaal	Circulatie	Voor-schotten aan de kolonie	Dis-conto's	Diverse reke-ningen 1)	Diverse reke-ningen 2)
1 Juli 1938	7.770	7.635	500	77	1.658	114
1 Juni 1938	6.667	6.704	341	74	1.777	101
1 Mei 1938	6.698	6.837	321	64	1.712	103
1 April 1938	6.715	7.016	195	63	1.854	110
1 Juli 1937	5.004	6.024	16	50	1.765	102

1) Sluftp. der activa. 2) Sluftp. der passiva.

GROOTHANDELSPRIJZEN VAN BELANGRIJKE VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN

1) Zie blz. 606 van E.-S. B. v. 10 Aug. jl.	GERST 64/5 kg Amer.No.3) loco Rotterdam per 2000 kg.		MAÏS Rotterdam per 2000 kg.				ROGGE 74 kg Russische loco Rotterdam per 100 kg.		TARWE 100 kg.		BURMA RIJST Loonzee per cwt. f.o.b. Rangoon/Bassein		BOTER per kg.		KAAS Edammer Alkmaar Fabr. kaas gang exp. per 50 kg.		EIERE Gem. n. Eiermijn Roermond p. 100					
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%				
																			Termijn- noteer. op 1 of 2 mnd.	Amerik. Mixed No. 2)	Termijn- noteer. op 1 of 2 mnd.	Hardwinter No. 2)
1927	237, —	110,2	171,50	89,3	176, —	87,1	12,475	102,5	13,825	110,1	14,75	109,3	6,83	104,5	11 3/4	2,03	98,4	—	43,30	95,0	7,96	9, —
1928	228,50	106,2	208,50	108,6	226, —	111,9	13,15	108,1	12,575	100,1	13,475	99,9	6,43	98,4	10 7/8	2,11	102,3	—	48,05	105,4	7,99	9, —
1929	179,75	83,6	196, —	102,1	204, —	101,0	10,875	89,4	11,275	89,8	12,25	90,8	6,34	97,0	10/6	2,05	99,4	—	45,40	99,6	8,11	10, —
1930	111,75	52,0	118,50	61,7	136,75	67,7	6,225	51,2	8,275	65,9	9,675	71,7	5,09	77,9	8/5	1,66	80,5	—	38,45	84,4	6,72	8, —
1931	107,25	49,9	78,25	40,8	84,50	41,8	4,55	37,4	4,65	37,0	5,55	41,1	3,09	47,3	5/6	1,34	64,9	—	31,30	68,7	5,35	6, —
1932	100,75	46,8	72, —	37,5	77,25	38,2	4,625	38,0	4,70	37,4	5,225	38,7	2,59	39,6	5 11/16	0,94	45,6	—	22,70	49,8	4,71	5, —
1933	70, —	32,5	60,75	31,6	68,50	33,9	3,55	29,3	3,75	29,9	5,025	37,2	1,84	28,2	4 5/16	0,61	29,6	—	20,20	44,3	4,14	4, —
1934	75,75	35,2	64,75	33,7	70,75	35,0	3,325	27,3	3,25	25,9	3,675	27,3	1,74	26,6	4 7/16	0,45	21,8	—	18,70	41,0	3,45	4, —
1935	68, —	31,6	56, —	29,2	61,25	30,3	3,075	25,3	3,875	30,9	4,125	30,6	2,07	31,7	5 8/16	0,49	23,7	—	14,85	32,6	3,20	3, —
1936	86, —	40,0	74,50	38,8	74, —	36,6	4,275	35,1	5,75	45,8	6,275	46,5	2,19	33,5	5 7/16	0,58	28,1	—	17,55	38,5	3,50	4, —
1937	137,75	64,0	105,75	55,1	111, —	55,0	8,95	73,6	8,025	63,9	8,925	66,2	2,70	41,3	6/-	0,78	37,9	—	19,75	43,3	3,96	4, —
Juni 1937	148,75	69,2	99, —	51,6	105, —	52,0	10,15	83,4	7,525	59,9	8,95	66,3	2,63	40,3	5 10/16	0,74	35,9	—	19,825	43,5	3,98	3, —
Juli	149,25	69,4	108,25	56,4	111, —	55,0	9,85	81,0	8,575	68,3	9,975	73,9	2,68	41,0	5 11 1/16	0,77	37,4	—	20,15	44,2	3,74	3, —
Aug.	136,50	63,5	106,50	55,5	112, —	55,4	9,30	76,4	7,825	62,3	9,225	68,4	2,86	43,8	6/4	0,78	37,9	—	21,50	47,2	3,69	4, —
Sept.	129,50	60,2	107, —	55,7	122, —	60,4	9,225	75,8	7,55	60,1	8,525	63,2	2,96	45,3	6/7	0,85	41,3	—	21,50	46,1	4,64	5, —
Oct.	136,25	63,3	109, —	56,8	114,75	56,8	8,575	70,5	7,625	60,7	8,50	63,0	2,96	45,3	6 7/16	1, —	48,5	—	23, —	50,5	4,99	6, —
Nov.	133,50	62,1	106,25	55,3	116, —	57,4	7,225	59,4	7,10	56,5	8,125	60,2	2,53	38,7	5 7/16	0,96	46,6	—	22,20	48,7	4,99	6, —
Dec.	130,25	60,6	110, —	57,3	120,75	59,8	7,30	60,0	7,05	56,1	8,025	59,5	2,43	37,2	5/5	0,84	40,8	—	20,80	45,6	5,24	6, —
Jan. 1938	130, —	60,4	113,75	59,2	117,25	55,0	7,65	62,9	7,45	59,3	8,40	62,3	2,35	36,0	5/3	0,80	38,8	—	21,45	47,1	4,15	5, —
Febr.	129,50	60,2	106, —	55,2	110,75	51,9	7,60	62,5	7,275	57,9	8,30	61,5	2,39	36,6	5/4	0,81	39,3	—	22,125	48,5	3,65	4, —
Mrt.	121,50	56,5	104,50	54,4	109,75	51,5	7,10	58,4	6,775	53,9	7,70	57,1	2,36	36,1	5/3	0,81	39,3	—	21,70	47,6	2,80	3, —
Apr.	116,75	54,3	107,50	56,0	111,75	55,2	6,65	54,7	6,55	52,1	7,35	54,5	2,42	37,1	5/5	0,87	42,2	—	19,60	43,0	3,20	3, —
Mei	113,50	52,8	104,50	54,4	111, —	52,1	6,175	50,8	6,125	48,8	6,95	51,5	2,64	40,4	5 10/16	0,89	43,2	—	20,45	20,1	4,39	3, —
Juni	103,75	48,2	100,50	52,3	102,75	48,2	5,625	46,2	5,975	47,6	6,925	51,3	2,67	40,9	5 11 1/16	0,80	38,8	—	19,575	42,9	3,39	4, —
Juli	103,75	48,2	104,75	54,6	106,75	50,1	5,95	48,9	5,375	42,8	6,775	50,2	2,74	42,0	6 1/16	0,78	37,9	—	20,45	44,9	3,71	4, —
2-9 Aug.	89, —	41,4	99,75	52,0	104, —	48,8	5,85	48,1	4,925	39,2	6, —	44,4	2,87	44,0	6/5	0,77	37,4	—	21, —	46,1	3,90	4, —
9-16	83, —	38,6	96,25	50,1	101, —	47,4	4,60	37,8	4,65	37,0	5,40	40,0	2,87	44,0	6/5	0,75	36,4	—	21, —	46,1	4,05	5, —
16-23	83, —	38,6	96,50	50,3	101, —	47,4	4,50	37,0	4,60	36,6	5,60	41,5	2,90	44,4	6/6	0,75	36,4	—	21,25	46,6	4,40	5, —

	JUTE „Firat Marks” c.i.f. Londen per Eng. ton		KATOEN						AUSTRALISCHE WOL in olie gekamd; loco Bradford per lb.						JAPAN. ZIJDE 13/14 Dernier wit Gr. D. te New York per lb.		RUBBER Stand. Rubber Smoked Sheet loco Londen p.					
	Herl. Ned. Ct.	Not.	Middling Upland loco New York per lb.		Super Fine C. P. Oomra Liverpool per lb.		Crossbred Colonial Carded 50's Av.		Merino 64's Av.		Herl. Ned. Ct.	Not.	Herl. Ned. Ct.	Not.	Herl. Ned. Ct.	Not.						
			f	%	f	%	f	%	f	%							f	%				
1927	442,38	103,4	36,10/11	43,8	93,1	17,60	36,7	102,1	7,27	133,8	96,8	26,50	244,9	104,8	48,50	13,55	105,8	5,44	93	140,2	18	10, —
1928	445,89	104,2	36,16/11	49,8	105,8	20, —	37,9	105,5	7,51	153,8	111,2	30,50	259,7	111,1	51,50	12,60	98,4	5,07	54	81,4	10	10, —
1929	395,49	92,4	32,14/3	47,6	101,1	19,10	33,2	92,4	6,59	127,2	92,0	25,25	196,5	84,1	39, —	12,28	95,9	4,93	52	78,4	10	10, —
1930	257,97	60,3	21,6/9	33,6	71,4	13,50	19,7	54,8	3,92	81,9	59,2	16,25	134,8	57,7	26,75	8,50	66,4	3,42	30	45,2	5	5, —
1931	192,15	44,0	17,1/7	21,1	44,8	8,50	20,1	55,9	4,28	60,9	44,0	13, —	109,0	46,6	23,25	5,97	46,6	2,40	15	22,6	3	3, —
1932	146,86	34,3	16,18/1	15,9	33,8	6,40	19,5	54,3	5,39	42,5	30,7	11,75	79,7	34,1	22, —	3,87	30,2	1,56	12	18,1	3	3, —
1933	128,63	30,1	15,12/2	17,4	37,0	8,70	16,8	46,8	4,91	48,9	35,4	14,25	96,9	41,5	28,25	3,21	25,1	1,61	11	16,6	3	3, —
1934	115,85	27,1	15,9/9	18,3	38,9	12,30	13,6	37,8	4,37	51,4	37,2	16,50	95,8	41,0	30,75	1,92	15,0	1,29	19	28,6	6	6, —
1935	134,52	31,4	18,11/8	17,6	37,4	11,90	17,7	49,3	5,87	42,2	30,5	14, —	84,5	36,2	28, —	2,41	18,8	1,63	18	27,1	6	6, —
1936	142,61	33,3	18,6/8	19,0	40,4	12,10	18,2	50,7	5,60	54,3	39,3	16,75	108,6	46,5	33,50	2,71	21,2	1,73	25	37,7	7	7, —
1937	183,46	42,9	20,8/4	20,8	44,2	11,44	20,0	55,7	5,34	89,0	64,4	23,75	132,7	56,8	35,50	3,30	25,8	1,865	35	54,3	9	9, —
Juni 1937	186,90	43,7	20,16/7	22,9	48,6	12,60	22,3	62,1	5,96	95,6	69,1	25,50	140,2	60,0	37,50	3,28	25,6	1,805	36	54,3	9	9, —
Juli	189,87	44,4	21,1/3	22,4	47,6	12,32	21,5	59,8	5,71	95,8	69,3	25,50	142,2	60,8	37,75	3,42	26,7	1,885	34	51,3	9	9, —
Aug.	188,67	44,1	20,17/6	18,8	39,9	10,35	19,6	54,5	5,19	98,9	71,5	26,25	145,0	62,0	38,50	3,30	25,8	1,82	33	49,7	8	8, —
Sept.	186,01	43,5	20,14/3	16,3	34,6	9, —	17,4	48,4	4,64	94,1	68,1	25,25	131,3	56,2	35, —	3,19	24,9	1,76	34	51,3	9	9, —
Oct.	188,16	44,0	20,19/8	15,2	32,3	8,42	15,5	43,1	4,15	83,6	60,5	22,50	117,7	50,4	31,50	3,02	23,6	1,67	30	45,2	8	8, —
Nov.	185,91	43,4	20,12/10	14,4	30,6	7,99	15,2	42,3	4,04	74,6	54,0	20, —	103,9	44,5	27,75	2,86	22,3	1,585	27	40,7	7	7, —
Dec.	173,86	40,6	19,7/-	14,9	31,6	8,28	15,5	43,1	4,15	69,5	50,3	18,50	110,1	47,1	29,50	2,71	21,2	1,505	28	42,2	7	7, —
Jan. 1938	168,56	39,4	18,15/8	15,4	32,7	8,56	15,9	44,2	4,26	67,3	48,7	18, —	101,2	43,3	27, —	2,69	21,0	1,495	26	39,2	7	7, —
Febr.	166,62	38,9	18,11/7	16,1	34,2	9,00	16,5	45,9	4,41	63,9	46,2	17, —	98,1	42,0	26,25	2,78	21,7	1,555	27	40,7	7	7, —
Mrt.	165,08	38,6	18,8/-	16,1	34,2	8,91	16,1	44,8	4,30	61,1	44,2	16,25	98,3	42,1	26,25	2,81	21,9	1,56	25	37,7	6	6, —
Apr.	156,59	36,6	17,9/5	15,8	33,5	8,76	15,5	43,1	4,15	60,7	43,9	16,25	95,6	40,9	25,50	2,75	21,5	1,525	22	33,2	5	5, —
Mei	158,09	36,9	17,12/2	15,3	32,5	8,48	15,2	42,3	4,06	61,7	44,6	16,50	98,9	42,3	26,50	2,82	22,0	1,56	21	31,7	5	5, —
Juni	153,41	35,9	17,2/6	15,1	32,1	8,37	14,3	39,8	3,85	60,5	43,8	16,25	95,5	40,9	25,50	2,81	21,9	1,55	23	34,7	6	6, —
Juli	169,20	39,5	18,17/10	16,1	34,2	8,88	15,7	43,7	4,20	60,9</												

	GE-SLACHTE RUNDRENS (versch) per 100 kg Rotterdam		GE-SLACHTE VARKENS (versch) per 100 kg Rotterdam		DEENSCH. BACON middelgew. No. 1 Londen per cwt.		BEVROREN ARG. RUND-VLEESCH Londen per 8 lbs.		CACAO G.F. Accra per 50 kg c.i.f. Nederland				KOFFIE Loco R'dam/A'dam per 1/2 kg.				SUIKER Witte krist.-suiker loco Rotterdam/Amsterdam per 100 kg.		THEE N.-Ind. thee-veiling A'dam Gem. Java- en Sumatrathee per 1/2 kg.		Indexcijfer voedings-en- genot-middelen
	f	%	f	%	f	%	f	%	Herl. Ned.Ct.		Herl. Ned.Ct.		Robusta		Superior Santos		Herl. Ned.Ct.				
									Not.	Not.	Not.	Not.	Not.	Not.	Not.	Not.					
1927	—	—	—	—	65,15	97,8	107/6	2,73	92,2	4/6	41,21	119,4	68/-	46,87 ⁵	95,5	54,10	91,4	19,12 ⁵	119,6	109,2	101,3
1928	93,-	98,2	77,50	90,8	66,80	100,3	110/6	3,03	102,4	5/-	34,64	100,4	57/3	49,62 ⁵	101,1	63,48	107,3	15,85	99,1	75,25	99,3
1929	96,40	101,8	93,12 ⁵	109,2	67,81	101,8	112/2	3,12	105,4	5/2	27,70	80,2	45/10	50,75	103,4	59,90	101,2	13,-	81,3	69,25	91,4
1930	108,-	114,0	72,90	85,5	57,19	85,9	94/7	2,97	100,3	4/11	21,04	61,0	34/11	32	65,2	38,10	64,4	9,60	60,0	60,75	80,2
1931	88,-	92,9	48,-	56,3	35,72	53,6	63/6	2,44	82,4	4/4	13,84	40,1	24/7	25	50,9	27,10	45,8	8,-	50,0	42,50	56,1
1932	61,-	64,4	37,50	44,0	25,46	38,2	58/7	1,70	57,4	3/11	11,77	34,1	27/1	24	48,9	30,04	50,8	6,32 ⁵	39,6	28,25	37,3
1933	52,-	54,9	49,50	58,0	30,74	46,2	74/7	1,54	52,0	3/9	9,30	26,9	22/7	21,10	43,0	22,83	38,6	5,32 ⁵	34,5	32,75	43,2
1934	61,50	64,9	46,65	54,7	32,94	49,5	88/1	1,42	48,0	3/9 1/2	8,15	23,6	21/10	16,80	34,2	18,40	31,1	4,07 ⁵	25,5	40	52,8
1935	48,12 ⁵	50,8	51,62 ⁵	60,5	32,-	48,1	88/5	1,19	40,2	3/3 1/2	8,15	23,6	22/6	14,10	28,7	15,21	25,7	3,85	24,1	34,50	45,5
1936	53,42 ⁵	56,4	48,60	57,0	36,37	54,6	93/6	1,48	50,0	3/9 1/2	12,05	34,9	30/4	13,62 ⁵	27,8	16,87 ⁵	28,5	4,02 ⁵	25,2	40	52,8
1937	71,27 ⁵	75,3	61,85	72,5	42,27	63,5	94/1	1,90	64,2	4/3	17,35	50,3	38/8	16,62 ⁵	33,9	22,37 ⁵	37,8	6,22 ⁵	38,9	53,50	70,6
Juni 1937	80,25	84,7	55,75	65,3	39,87	59,9	88/10	2,04	68,9	4/6 1/2	15,66	45,4	34/11	17,50	35,7	23	38,9	6,52 ⁵	40,8	50,50	66,7
Juli	78,45	82,8	60,85	71,3	42,63	64,0	94/6	1,97	66,6	4/4 1/2	16,46	47,7	36/6	17,50	35,7	23	38,9	6,57 ⁵	41,1	55	72,6
Aug.	77,87 ⁵	82,2	67,87 ⁵	79,6	46,32	69,6	102/6	2,13	72,0	4/8 1/2	17,61	51,0	39/-	17	34,6	23	38,9	6,50	40,6	54,75	72,3
Sept.	72,42 ⁵	76,5	69,20	81,1	46,17	69,3	102/10	1,96	66,2	4/4 1/2	15,97	46,3	35/7	16,75	34,1	23	38,9	6,32 ⁵	39,6	56	73,9
Oct.	69,97 ⁵	73,7	70,20	82,3	43,70	65,6	97/6	1,91	64,5	4/3	12,55	36,4	28/-	15,75	32,1	22,87 ⁵	38,7	6,40	40,0	55,25	72,9
Nov.	68,17 ⁵	72,0	72,37 ⁵	84,8	40,77	61,2	90/6	1,95	65,9	4/4	12,18	35,3	27/1	13,50	27,5	20	33,8	6,42 ⁵	40,2	53,75	71,0
Dec.	68,95	72,8	72,15	84,6	43,23	64,9	96/2	1,92	64,9	4/3 1/2	11,07	32,1	24/8	13	26,5	17,25	29,2	6,40	40,0	47,75	63,0
Jan. 1938	70,82 ⁵	74,8	70,37 ⁵	82,5	43,54	65,4	97/-	1,96	66,2	4/4 1/2	12,18	35,3	27/2	13	26,5	16,10	27,2	6,17 ⁵	38,6	51,25	67,7
Febr.	70,25	74,2	68,75	80,6	43,95	66,0	98/-	2,08	70,3	4/7 1/2	12,44	36,0	27/9	13	26,5	16	27,0	5,40	33,8	50,25	66,3
Mrt.	69,15	73,0	66,37 ⁵	77,8	45,87	68,9	102/2	1,90	64,2	4/3	13,30	38,5	29/8	13	26,5	15,50	26,2	5,05	31,6	52,25	69,0
Apr.	70,35	74,3	64,40	75,5	47,29	71,0	105/6	1,88	63,5	4/2	11,68	33,8	26/1	13	26,5	15,5	25,4	4,65	29,1	53,50	70,6
Mei	71,50	75,5	62,-	72,7	46,22	69,4	103/-	1,92	64,9	4/3 1/2	8,64	25,0	19/3	12,50	25,5	14	23,7	4,70	29,4	53,-	70,0
Juni	70,50	74,4	59,95	70,3	43,99	66,1	108/2	1,96	66,2	4/2 1/2	8,74	25,3	19/6	12,50	25,5	13,75	23,2	4,72 ⁵	29,6	49,50	65,3
Juli	67,20	71,0	62,40	73,1	46,46	69,8	103/9	1,98	66,9	4/5	9,76	28,3	21/9 1/2	12,75	26,0	14	23,7	4,95	31,0	47,75	63,0
2-9 Aug.	67,-	70,7	63,50	74,4	46,14	69,2	103/-	1,96	66,2	4/4 1/2	10,17	29,8	23/-	13	26,5	14	23,7	5,-	31,3	49,50	65,3
9-16 "	67,-	70,7	63,50	74,4	46,11	69,2	103/-	1,87	63,2	4/2	10,17	29,5	22/9	13,50	27,5	14	23,7	5,-	31,3	49,50	65,3
5-23 "	67,-	70,7	64,50	75,6	46,01	69,1	103/-	1,97	66,6	4/5	10,04	29,1	22/6	13,50	27,5	14	23,7	5,-	31,3	49,50	65,3

	GRENHOUT Zweedsch ongesort. 2 1/2 x 7 per standaard ex opslagpl. Londen		VURENHOUT basis 7" f.o.b. Zweden/Finl. per standaard van 4.672 M ³ .		KOE-HUIDEN Gaaf, open kop. 57-61 pond. Veiling te Amsterdam		COPRA Ned.-Ind. f. m. s. per 100 kg Amsterdam		GRONDNOTEN Gepelde Coromandel, per longton c.i.f. Londen				LIJNZAAD La Plata loco Rotterdam per 1000 kg. 1)		GOUDE cash Londen per ounce fine		Indexcijfer agrarische grondstoffen	Algemeen Indexcijfer	Indexcijfer Indische uitvoer-producten		
	Herl. Ned.Ct.	Not.	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%				Herl. Ned.Ct.	Not.
1927	230,28	100,1	19,-	160,50	105,1	40,43	100,9	32,62 ⁵	106,5	266,03	106,4	21,18/11	185,-	95,0	51,50	100,1	85/-	105,3	104,4	124,1	
1928	229,90	100,0	19,-	151,50	99,2	47,58	118,7	31,87 ⁵	104,1	254,10	101,6	21,-	185,25	95,1	51,45	100,0	85/-	102,0	100,2	94,6	
1929	229,71	99,9	19,-	146,-	95,6	47,58	118,7	27,37 ⁵	89,4	230,16	92,0	19,-/9	214,-	109,9	51,40	99,9	85/-	92,7	95,4	84,5	
1930	218,43	95,0	18,12	141,50	92,7	25,36	63,3	22,62 ⁵	73,9	175,55	70,2	14,10/4	181,75	93,3	51,40	99,9	85/-	69,6	75,1	60,0	
1931	187,88	81,7	16,14	110,75	72,5	18,65	46,5	15,37 ⁵	50,2	136,69	54,7	12,2/11	95,50	49,0	52,-	101,1	92/5	47,8	54,6	44,7	
1932	136,14	59,2	15,13/4	69,-	45,2	11,15	27,8	13,-	42,4	130,52	52,2	15,-/4	70,-	35,9	51,25	99,6	118/-	35,1	43,0	38,4	
1933	136,48	59,3	16,11/2	73,50	48,1	13,26	33,1	9,30	30,4	90,39	56,1	10,19/4	75,50	38,8	51,35	99,8	124/7	33,1	39,0	34,5	
1934	134,02	58,3	17,18/4	76,50	50,1	12,07	30,1	6,90	22,5	71,90	28,7	9,12/3	72,75	37,3	51,50	100,1	137/8	31,8	37,3	36,5	
1935	127,91	55,6	17,13/4	59,50	39,0	12,54	31,3	9,15	29,9	104,26	41,7	14,8/-	67,25	34,5	51,50	100,1	142/2	32,2	37,0	34,8	
1936	139,98	60,9	17,19/10	78,25	51,3	15,40	38,4	11,90	38,9	113,49	45,4	14,11/9	85,-	43,6	54,60	106,1	140/4	39,0	42,2	40,7	
1937	205,35	89,3	22,17/2	132,25	86,6	23,35	58,2	15,22 ⁵	49,7	127,81	51,1	14,4/8	110,50	56,8	63,20	102,8	140/9	53,4	57,8	55,9	
Juni 1937	211,01	91,8	23,10/-	137,50	90,1	24,25	60,5	14,32 ⁵	46,8	130,85	52,3	14,11/7	110,50	56,7	63,10	122,6	140/7 1/2	54,8	59,0	55,9	
Juli	212,-	92,2	23,10/-	136,25	89,5	24,-	59,9	14,52 ⁵	47,4	137,65	55,0	15,5/4	113,-	58,1	63,15	122,7	140/-	55,2	60,2	55,5	
Aug.	212,40	92,4	23,10/-	135,-	88,4	25,-	62,4	13,95	45,6	126,66	50,6	14,-/6	115,-	59,1	63,05	122,5	139/7	53,7	59,2	54,5	
Sept.	211,08	91,8	23,10/-	135,-	88,4	25,-	62,4	13,15	42,9	120,84	48,3	13,9/1	115,25	59,2	63,05	122,5	140/4	52,4	57,9	54,7	
Oct.	210,65	91,6	23,10/-	135,-	88,4	23,-	57,4	13,50	44,1	121,70	48,7	13,11/7	116,75	59,9	63,-	122,4	140/6 1/2	50,4	56,1	50,1	
Nov.	209,46	91,1	23,5/-	132,50	86,8	18,-	44,9	12,50	40,8	109,57	48,3	12,3/3	110,50	56,7	63,10	122,6	140/1 1/2	47,7	53,2	45,4	
Dec.	206,69	89,9	23,-	125,-	81,9	17,-	42,4	12,37 ⁵	40,4	105,31	42,1	11,14/5	109,75	56,3	62,85	122,2	139/10	44,9	51,8	45,5	
Jan. 1938	203,65	88,6	22,13/9	123,-	80,6	19,-	47,4	11,87 ⁵	38,8	99,85	39,9	11,2/6	109,75	56,3	62,65	121,8	139/7	44,4	51,9	43,5	
Febr.	199,56	86,8	22,5/8	122,50	80,2	17,-	42,4	10,95													

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 22 Augustus 1938.

		Activa.		
Binnenl. Wis-	Hfdbk. f	8.802.080,39		
sels, Prom.,	Bijbnk. „	572.907,34		
enz. in disc.	Ag.sch. „	375.177,31	f	9.750.165,04
Papier o. h. Buitenl. in disconto	.....			„
Idem eigen portef.	f	4.950.000,—		
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	„	—		4.950.000,—
Beleeningen				
incl. vrsch.	Hfdbk. f	269.418.850,43 ¹⁾		
in rek.-crt.	Bijbnk. „	2.579.478,49		
op onderp.	Ag.sch. „	22.502.634,68		
	f	294.500.963,60		
Op Effecten enz.	f	293.372.053,43 ¹⁾		
Op Goederen en Ceel.	„	1.128.910,17		294.500.963,60 ¹⁾
Voorschotten a. h. Rijk	.....			„
Munt, Goud	f	108.287.535,—		
Muntmat., Goud	„	1.372.247.812,40		
	f	1.480.535.347,40		
Munt, Zilver, enz.	„	22.002.407,41		
Muntmat., Zilver..	„	—		1.502.537.754,81 ¹⁾
Belegging van kapitaal, reserves en pensioenfond	.....			43.558.504,49
Gebouwen en Meub. der Bank	.....			4.580.000,—
Diverse rekeningen	.....			6.697.707,50
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5'32, S. No. 221)	.....			8.905.871,61
	f	1.875.480.967,05		

		Passiva.		
Kapitaal	f	20.000.000,—		
Reservefonds	.....			4.860.787,51
Bijzondere reserve	.....			7.102.179,67
Pensioenfond	.....			11.847.375,60
Bankbiljetten in omloop	.....			914.552.430,—
Bankassigatiën in omloop	.....			10.596,40
Rek.-Cour.	{ Het Rijk f	187.896.577,91		
saldo's:	{ Anderen „	727.174.097,11		915.070.675,02
Diverse rekeningen	.....			2.036.922,85
	f	1.875.480.967,05		
Beschikbaar metaalsaldo	f	770.884.232,32		
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	.....			1.927.210.580,—
Schatkistpapier, rechtstreeks bij de Bank ondergebracht	.....			—

¹⁾ Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99) ..... f 63.247.800,—
²⁾ Waarvan in het buitenland ..... f 177.230.195,46

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
22 Aug. '38	108288	1.372.248	914.552	915.081	770.884	82,1
15 „ '38	108288	1.372.265	911.740	922.021	769.236	81,9
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's		Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ¹⁾
	Totaal	disconto's				
22 Aug. 1938	9.750	—	—	294.501	4.950	6.698
15 „ 1938	9.573	—	—	298.025	4.950	7.432
25 Juli 1914	67.947	—	—	61.686	20.188	509

¹⁾ Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
13 „ '38 ²⁾	137.210	—	193.010	61.930	35.234
23 Juli 1938	116.886	20.144	188.035	64.246	36.117
16 „ 1938	116.886	19.939	190.018	61.526	36.207
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels, buiten N.-Ind. betaal.	Dis-conto's	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
13 „ '38 ²⁾	3.580	72.450	—	54.430	54
23 Juli 1938	2.460	14.308	48.691	48.950	54
16 „ 1938	2.982	14.655	46.225	52.592	54
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Cijfers telegrafisch ontvangen.

BANK VAN ENGELAND.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities	
				Disc. and Advances	Securities
17 Aug. 1938	327.597	482.623	43.788	6.462	21.992
10 „ 1938	327.549	489.993	36.418	9.238	21.544
22 Juli 1914	40.164	—	29.317	—	33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
17 Aug. '38	104.641	20.107	105.723	34.067	44.974	28,1
10 „ '38	109.716	19.315	106.079	34.513	37.555	23,4
22 Juli '14	11.005	14.736	—	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wis-sels	Waarv. op het buitenl.	Belee-ningen	Renteloos voorschot a. d. Staat
4 „ '38	55.808	418	24	7.546	744	4.501	43.334
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort. k.	Parti-culieren
11 Aug. '38	5.570	2.820	100.224	524	2.631	14.348
4 „ '38	5.574	2.901	101.351	467	2.705	13.647
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Data	Goud	Daarvan bij buitenl. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekkinge	Andere wissels en cheques	Belee-ningen
6 „ 1938	70,8	20,3	5,6	6.063,1	38,7
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
6 „ 1938	548,9	1.167,4	6.429,4	958,1	285,0
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ w.o. Rentenbankscheine 15, 6 Aug., resp. 15, 17 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË (in Belga's).

Data 1938	Goud	Munt en metaal	Munt en diversen	Buitenlandsche deviezen en goudwaarden	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorschot aan den Staat	Overheids-fondsen	Circulatie	Rekg. Crt.	
										Schatkist	Partic.
11/8 ..	3.046	44	917	258	50	147	229	4.245	18	341	
4/8 ..	2.972	45	867	290	58	147	229	4.233	13	275	

FEDERAL RESERVE BANK.

Data	Goudvoorraad			Wissels	
	Totaal bedrag	Goud-certificaten ¹⁾	„Other cash” ²⁾	In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
10 Aug. '38	10.641,6	10.632,9	394,1	6,9	0,5
3 „ '38	10.642,3	10.632,9	397,0	6,5	0,5

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ³⁾	Algem. Dek-kings-perc. ⁴⁾
3 „ '38	2.564,0	4.138,7	9.240,8	133,8	82,5	—

¹⁾ Deze certificaten werden door de Schatkist aan de Reserve Banken gegeven voor de overname van het goud, toen de \$ op 31 Jan. '34 van 100 op 59,06 cents werd gedevalueerd.

²⁾ „Other Cash” does not include Federal Reserve Notes or a Bank's own Federal Reserve bank notes.

³⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ⁴⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Data	Aantal leening.	Dis-conto's en beleen.	Beleg-gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
27 Juli '38	5	8.161	12.395	6.675	26.954	5.200

De posten van De Ned. Bank, de Javasche Bank en de Bank of England zijn in duizenden, alle overige posten in miljoenen van de betreffende valuta.